

رپورت سیاسي کومېته مهرکزی ئېرا کونگره ۵۰ سازمان دموکراتیک یارسان کونگره ۵۰ "ناخیز یاران"

دوستان و هاوړیېل عزیز

یاران کونگره

وہ نمایندهگی له تهرهف شورای مهرکزی سدی فره وه گهرمی وه خهیر هانتنتان کهم. نومیدوارم له تمام کارهکان کونگره فره فہعالانه و دلسوزانه بهشدار بین و نارمزو کونگرهیک مهوفهق و پر له دهسکهفت ئېراسازمان دموکراتیک یارسان کهم.

سازمان دموکراتیک یارسان هر ۲ تا ۳ سال جاریک کونگره خوهی وه بهشداري نندامان کونگره تشکیل دهیت و نیمروژ له کونگره ۵۰، له گهرهترین ئورگان خاوم سہلاحییت له ناو سازمان دموکراتیک یارسان جهم بیمنه تا کار وفہعالییتہکان و بهرنامهئ سیاسی سدی له مابین کونگره ۴ و ۵ بخیمنه و مریاس و راویژ و له ژیر روشنایی ئی باسگهله و تحلیل و تاوتوی کردن و مزعییت ناؤنهتھویی، مہنتھقہئ خاومریانه، کوردستان و ئیران وه دسنيشان کردن نوقات موسبہت و زعف له چوارچو تهلیلگهل واقعیبانه، بهرنامه و سیاست و ئهہداف ئایندهئ سدی دیاری و دسنيشان بکهیم.

سهرهای پرش و بلاوی مہردم یارسان له دهرهئ ولات و نهوین نازادیبه بنهرهتیبهکان له داخل ولات، نندامان و لایهنگران سازمان دموکراتیک یارسان له ماوهئ ئی ۳ ساله له ولاتگهل جوراوجور فہعالییت و مبارزه ئېرا وه دیهاوردن هدهدہکان سدی کردنه. دیاره ئی مبارزه و تیکوشانه دهسکهفت سیاسی و تشکیلاتی و دیپلماتیک ئېرا سدی دهسہبر کردگه و هرکس له نندامان سدی وه پای و مزیفہکانیان فره دلسوزانه لهی دهسکهفتگهله سہهیم.

ومخاتر ریز گردن له فہعالییت و کارهکان تمام نندامان و دلسوزان سدی، له تهرهف شورای مرکزی سدی ستایش و قهرزانی خوهمان وه تمام ئهو کهسہیلہ که ئېرا مهوفقییت سدی له تهریقہیل جوراوجور وه هوول دانه پنبشکesh کهیم.

موتہسفانه کونگره ۵۰ سدی ئیجارمیچ وه علت سیاست توتالیتر نزام جمهوری ئسلامی ئیران دوبر له جامعه یارسان و له خارج ولات و مریوه چوت، که توانیت بوشاییک فره گهره بود. ئه ما له کهس شاراوہ نیه که مبارزهئ سازمان دموکراتیک یارسان ومخاتر وه دهسہاوردن حق و حقوق مردم یارسان و درس کردن جمگاییک دموکراتیک و سکولار له داخل ولاتہ. دموکراسی و دابہش کردن قودرہت له ئیران وه شتیهی ئادلانه توانیت متودیک دلخواز بود ئېرا زندگی موسالمہت نامیز له کنار بهکتر سره رای تمام جیاوازیبه دینی، مذهبی، زوانی، فرہنگی، ننتیکی و فکریهکانوہ.

سازمان دموکراتیک یارسان و مه‌خوسه‌ن کۆنگره‌ی ٥٠٠ سدی وه خاتر ره‌سین وه ئه‌ه‌داف سیاسی و ده‌سته‌به‌ر کردن نازادیه سهرمه‌نایه‌کان کار و فه‌عالییه‌ته‌کانی زیاتر وه داخل ولات و ناو جمگای یارسان ئختساس ده‌یت. له‌ته‌رف کۆنگره‌ریز و تقدیر وه ته‌مام فه‌عالین و دلسوزان یارسانی و جمگای یارسان پیشکش که‌یم.

یاران به‌ریز کۆنگره

له‌ مابه‌ین کۆنگره‌ ٤ و ٥ سدی جه‌هان وه‌ گشتی و مه‌نته‌قه‌ی خاوه‌رمیانه‌ وه‌ تاییه‌ت روی وه‌ روی ته‌غه‌بیر و ته‌حوالات جدی و سهرنوشته‌ساز بیه‌سوه. مه‌ردم ئیران سهره‌رای له‌غو ته‌هریم ئقتسادی له‌ مه‌رحله‌ی ئه‌ول (فرجام) له‌ لایه‌ن ولاتگهل غه‌رب و ره‌ه‌به‌ری ئامریکا کماکان له‌ بیه‌داله‌تی ئقتسادی، فه‌ره‌ه‌نگی، نه‌وین نازادی و دموکراسی و ره‌فائی ئجتماعی و وه‌کولی له‌ بیدادگه‌ری سیاسه‌ته‌ زد ئنسانی و دموکراتیکه‌کان جمهوری ئسلامی ئیران ناله‌یان تیت. له‌ شون توافقه‌نامه‌ "برجام" و وه‌ سرکاره‌اتن ئاغائی ترامپ ره‌یس جمهور ئامریکا و فشار مه‌کانی ئه‌را سهر حکومت جمهوری ئسلامی ئیران و نه‌یاشتن سیاسه‌تیک شه‌فاف و دروس ئقتصادی، وه‌زعیته‌ مردم له‌ سهرتاسه‌ر ئیران وه‌ جیگایه‌ک ره‌سیس که‌ اعتراضات و ته‌زاهوراته‌کان ئی دویا‌یه‌ فره‌ وه‌ ئاسانی نیشان دا که‌ مردم، مه‌خوسه‌ن مردم (ته‌به‌قات خوارین جامعه‌) یه‌ک ده‌سته‌ له‌ کول نزام جمهوری اسلامی بیزان و خوازیار سیستیمیکتر له‌ ئیران.

ولاتگهل خاوه‌رمیانه‌، وه‌ تاییه‌ت ولاتگهل هاوسائی ئیران ده‌رگیر عدم سه‌بات سیاسی وه‌ جه‌نگه‌لیک نیابتن که‌ سهرنوشته‌ جوغرافیای سیاسی ئی ولاتگهل فره‌ موبه‌م و نادیار کردگه‌، چوین له‌ عه‌رز واقع عه‌راق و و مخصوصه‌ سوریه‌ ئستقلال سیاسی و ملی خوه‌یان له‌ ده‌س دانه‌.

تورکیه‌ که‌ سالانیک له‌ سابه‌ی پرۆه‌ی ناشتی، بویه‌ جیگای ئومید هه‌ل کردن مه‌سه‌له‌ی کورد له‌ ته‌ریق ناشتی و دویر له‌ خوینریزی. ئه‌ما بعداز کودمه‌ای سال 2016 و اصطلاح قانون اساسی وه‌ نه‌ف ره‌یس جمهور موته‌سفانه‌ جاریکتر بویه‌ زندانیک گه‌وره‌ ئه‌را پارلماناران، روژنامه‌نگاران، مونته‌قدان و دگرئه‌ندیشان.

ولاتگهل چوار ده‌ور ئیران ده‌رگیر جه‌نگ داخلیین، که‌ بێشک له‌ سهر ئه‌مینیه‌ت ملی و جوغرافیا و ئقتساد ئیران بێتاسیر نیه‌. ئیه‌ نیشانده‌ر ئی هه‌قیقه‌ته‌سه‌ که‌ ته‌حه‌وه‌ لات مه‌نته‌قه‌ و ئیران تاسیر له‌ یه‌کتر گرن و ئیه‌ نیازمه‌ند پلان و به‌رنامه‌ی له‌ قه‌بل ئاماده‌کریاگه‌، تا سازمان دموکراتیک یارسان و جمگای یارسان له‌ هه‌ر ته‌هه‌والاتیک ئحتماله‌ن له‌ ئیران بایته‌ پێش ئاماده‌گی داشتوت و وه‌مونه‌عه‌ت جامعه‌ی یارسان له‌ لی ئستفاده‌ بکه‌یت. سیاسه‌ت ماجراجویانه‌ و ده‌خالتگریه‌کان ئیران و هه‌ده‌ر دابین سهرمایه‌ ملی مردم ئیران، ئیران له‌ سه‌ته‌ بین اللمی جور کشوریک حامی تروریزم و یاغی سه‌یر کریه‌ت. سیاسه‌ت ماجراجویانه‌ و ده‌خالتگری جمهوری ئسلامی ئیران له‌ مه‌نته‌قه‌، له‌ دلایل ئه‌سلی ته‌حریم ئقتسادی دوا‌ره‌ی ئیرانه‌ که‌ موته‌سفانه‌ مردم بایه‌د باجه‌که‌ی بیه‌یت. هه‌ر انترازیکیچ برضد ئی سیاستگهل شکسته‌خوار دگ جمهوری ئسلامیه‌، وه‌ توهمه‌ت جاسوسی و وابسته‌گی وه‌ ولاتگهل خارجی وه‌ شیوه‌ی و محشیانه‌ له‌ لایه‌ن رژیم ئسلامی سهرکوب کریه‌یت.

برخلاف سیاست رژیم ئسلامی ئیران و دیدگاه ناسیونالیستی ئیرانی که‌ ئامریکا وه‌ سه‌به‌بکار ئه‌سلی نه‌هامه‌تی و وه‌زعیته‌ سه‌خت مه‌ئیشه‌تی مه‌ردم ئیران زانیت، سازمان دموکراتیک یارسان باوه‌ر دیریت که‌ ته‌نیا عامل و سه‌به‌ب ئه‌سلی وه‌زعیته‌ موجود خود رژیم جمهوری ئسلامی و سیاسه‌ته‌ تهن‌درویی و فره‌خوایه‌کانه‌.

سازمان دموکراتیک یارسان باوهر دیریت تا رژیم جمهوری اسلامی ایران وجود دیریت، مهنتقه خاومر میانه ناتوانیت سوبات سیاسی و ئهمنیهتی داشتوت و زمره مند ئهسلای ئی بازچه تهنیا مردم سرکوبکریاگ ئیرانه.

سیاست میلیتاریستی و توتالیرانهی نزام جمهوری اسلامی نیشاندهر ئی حقیقت تاریخیسه که رژیم اسلامی ایران ناتوانیت وهی شیوه ئدامه وه حیایات خوهی بییهیت و دیر یا زوی شهری له سهر مردم ئیران باید کم وه کهیت.

لیرمه که کونگره باید دویای باس و تهلیل کردن ئالوگور مکان و وه ئییهت مهنتقه و ئیران بهرنامه و سیاستهکان سازمان دموکراتیک یارسان ئهرا رهسین وه همدفهکانی دهسینشان بکهیت و دویای جمهوری اسلامی بتوانیت سههم جمگای یارسان له قدرت سیاسی له نایندهی ئیران دهمهبر بکهیت.

شورای مهرکزی سدی لهی راپورت سیاسی تهلاش کهیت تا باسینک له رابته وه موهمترین ئالوگور مکان و رویدادهکان له سهتخ ناؤنهتومیی، خاومر میانه، کوردستان و ئیران ئرائه بییهیت:

رهوابت ناؤدهلتهی

له جههان گلوبال مدرن (ادغام اقتصاد و سیاست)، ئرتباتات و پیوندهیه ناؤدهولتهیهکان لهسهر ئهساس پاراستن بهرژموندی ملی و سیاسی و لاتان ریکخریاس. و لاتان ئهرا حفز ئهمنیهت و بالانس سیاسی و رهوابت ناؤنهتومیی له به بر قهوانین و ئورف دیپلوماتیک له سهر ئهساس بهرژموندیهکان خوهیان کهک و مرگن.

دویای ههرس هاوردن بلوک شرق و کوتایی هاتن وه جهنگ سارد له مابین بلوک غهرب وه رههبری ئامریکا و بلوک شرق وه رههبری یهکیهتی سوئییهت جار ان تهغیر و تههوه لات ژئوپولیتیک مهخوسهن له بهری سوئیالیستی و رهوابت ناؤدهلتهی و بالادهستی ئامریکا جور تهنیا قوتب نزامی و ئقتسادی هاته ئارا. ئی تههوه لاته سیستم و نهزم تازهی له سهر ئهساس تهکقوتبی و رههبری ئامریکا توانست شهراپهتیک بیتر ئهرا زیاتر وهجههانیکردن میدیا، ئقتساد، ئهمنیهت بینالمللی و رهوابت ناؤدهولتهی فراهم بکهیت. ئی سیستمه تا حد فرمیک توانست وه سوبات سیاسی و ئهمنیهت جههانی و مهنتقهیی کومهک بکهیت و و لاتان بهرژموندیه هاوبهشه سیاسی و مهخوسهن ئقتسادیهکان ئدامه و پی بییهن، اما سولته تهک لایانه ئامریکا جواوگو

نوی و زلهیزگهل تازه ئقتسادی و سیاسی دیرن کم کم دونیا ورو چهن قوطبی بهن. چوینگای نهقش سازمان ملل له ژیر همزمونی و لاتان غهربی خوهی له جار ان زیاتر نیشان دا و تهلاش کریا تا له ریگای ئی نههاد ناؤنهتومیهوه نهزم نهوین جههانی وه رابهری ئامریکا پیاده بکریهت. تههوه لات کنونی باعس بییه، که رقابت و ململانیه سیاسی، ئهمنیهتی و ئقتسادیهکان بوته بهرژموندی هاوبهش، چوینکه پیشرفت سهری تکتولوژی و وه دیجیتالکردن سیستم ئرتباتاتی و موبادلات زانیاری و ئتلاهمانی بیسه بهشیک له بهرژموندی هاوبهش و تک لایانه. ئامریکا ئهرا نیشان داین قودرت خوهی له سهتخ جههان له متودگهل سیاسی و ئقتسادی ئستفاده کهیت و و لاتان له ژیر فشار ئقتسادی مهجبور وه دونبالهرموی له سیاستهکان خوهی کهیت.

ئهما ئامریکا و غهرب ئیسه دی ناتوان فره وه ئاسانی سیاست تهک قوتبی پهیرموی بکهن، چوینکه وه عییهت نزامی و مهخوسهن ئقتسادی و پیشرفت لهی رابته له ناو و لاتگهل جور چین، روسیه، برازیل، هند و غهیره و مهسلهئی تروریزم بینالمللی نیشاندهر ئی حقیقهتهسه که ئامریکا وه تهنیا ناتوانیت سوبات سیاسی و ئهمنیهت ملی جههان و مهنتقه پاریزیت. ئهرا نمونه ئیمه شاهد بهران سیاسیمن له شبه جزیره کره (کره شمالی)، که ارا سوبات بین المللی توانیت تاسیر گوزار بود. هرچند

ئامريکا و کره شمالي چەندین جەلەسە لە سەتەح هەتا رەیس جەمهوری داڤتەنس، ئەما هەنوز توافقیەک عەمەلی وەدی نەهاتگەس. وە گزرا چین سیاست خارجی چین و روسیە (مسئله تایوان و اوکراین) وە گەرد ئامریکا لەی رابته بەرئەساس مەنافع ملی خوەیان بوهرانهکه زیاتر کردگه. جەمهوری اسلامی ئێران عملا لە جبهه مخالفگەل سیاست ئامریکا قەرار کردگه و وە ئیەچە وە حوکم جایگاهەیی ناتوانیت لە هیچ باریک ئقتصادی و سیاسی وە نفع ئێران تەمام بود.

چین ارا تضعیف کردن هندوستان لە بەرانبەر پاکستان و مەجبور کردن هند لە دسکیشان لە پشتیوانی لە جوبنش نازادیخواهانهی تەبەت، لە مەسەلەیی کشمیر پشتیوانی لە پاکستان کەیی وە لە سیاست مەنتەقیی پاکستان مۆستەقیمەن پشتیوانی کەیت. جەمهوری ئسلامیچ لە رابته وە مەرزەکانی وە گەرد پاکستان و مەخسوسەن مردم بلوچستان لەی دیو و ئەو دیو ئێران وە گەرد پاکستانا خاوەن مەنافع مۆشەترکن. پەس ئێران لەی رەچە لە جبههئ موخالفەت وە گەرد ئامریکا وە پشتیوانی لە مەسەلەئ کشمیر وە نفع پاکستان قەرار کردگه. پاکستان تا اندازەیک نقش لە دواړه و سەر کار هاتن طالبان لە افغانستان داڤتن. ای دو کشوره تەلاش کەن وە هەر شکلیک مەکنه سوبات لە افغانستان دروس نەوت، کە ئیە توانیت بەشیک لە شکست سیاست ئامریکا لە ئەفغانستان قەلەمداد کرد. ئێرانێچ لە کەس ناشاریتووی کە شکست ئامریکا لە هەر کورەئ دوتیا و مۆنفعەت ارا خوەئ زانیت.

هەر وەی خاترمە و بەنا و فاکتەگەل جیاواز، جور پێشەرفت ئقتصادی و مۆنفعەتگەل هاوێش، دوتیا لە یەک قوتبی لە عەرز واقع بیهەسە چەند قوتبی. هەلەبەتە یە وە مانی ئیە نیە، کە ئامریکا رۆل کەمتریک لە داڤتن سیاست جەهانی و ئەمنییەت جەهانی دوتیت، لە راسیا، ئامریکا هەنوز قسەئ ئەول کەیت، ئەما لە فورمیکتر و وە دروسکردن هاوێشمان تا بتوانیت سیاست و بەرنامە و پلانیەکان خوەئ وە شێوەیک قانونی و لە چوارچۆ عورف دیپلوماتیک و رەوایت بین الملل پیاوێ بکەیت. دیارترین سەرەلداڤ چەند قوتبی توانیت نشارە وە بوهران داگیر کردن جەزیرە کریمەئ ئوکراین کە یەکیکە لە وڵاتان ئوروپایی و هاوێشمان ئامریکا، بکریت و آمادە ببین ارا اشغال کل اوکراین کە لە مانگ فوریە ئەمەلی کربا. لە عەین وەخت، روسیە لە وەزعیەت و بۆشاییک کە لە سووریە وە وجود هاتگە، جاریکتر لە وڵاتگەل خاوەر میانه توانستەگە بالانس نزامی و مانوور سیاسی و نیشان داڤن قودرەت لە سەتەح بین المللی بنەیتە نازمایش.

سەندن مۆیشەک دفاعی اس 400 روسیە لە لایەن تورکیا هاوێشمان ئامریکا و ئەندام ناتو زیاتر گومەکە شەلەقان. لە لایکترەک مەسەلەئ تروریزم و گەشە کردن بیرو باوەر فوندامنتالیزم و ئسلام سیاسی مەخسوسەن لە خورەلات ناوەراست هۆشداریک فرە گەورەس ئەرا ئەمن و ئاسایش، نەک هەر وڵاتگەل خاوەر میانه، بەلکە فرەیک لە وڵاتگەل دموکراسیخواز دوتیا.

مەسەلەئ تروریزم و ئەکار کونپەرستانەئ زەد دموکراسی و مۆجودیەت گرو دولەت ئسلامی عراق و شام "داعش" و گروە تروریستیکانتر جۆر القاعدە و جبهه النصره کە موبارزە ئەرا ئیدئولوژیک قرونوسطای کەن، ئیمپروژ فرە وە خەتر و ترسناک ئەرا ئەمن و ئاسایشی بین المللی زانریەت.

سازمان دموکراتیک یارسان باوەر دیتیت کە مەسەلەئ تروریزم لە ژێر هەر ناو و نیشانیک، ئەرا جامەعی بەشەری و تەمەدون و شارستانیەت فرە مەترسیداره و ئەمن و ئاسایش کە گەورەترین دەسکەفت هەر جامعیک مەوہفەقە خەیتە خەتەر. ئەما مەسەلەئ تروریزم لە وڵاتگەل خاوەر میانه و مەخسوسەن لە وڵاتگەل عراق، سووریە و ئێران تەنیا ترور سیاسی نیەن، بەلکە ئیەسە بیهەسە ترور لە چوارچۆ ئیدئولوژی ئسلامی و هیچ فکریکتر کە مۆخالف ئی بیرو بوجوونە بوت قەبوول نەیریت و

عمەلەن و مەگەرد تەمام بەها و ئەرزشە دموکراتیکەکانا زدیەت کەیت. ئی فکەرە مۆتەسفانە توانیت لە نایندە وڵات و جامعه وه گەرد نفاکار کۆنپەرستانەئ زە نازادی تاکەکەسی، نازادی دین، نازادی بیروپرا، نازادی ژن و کولەن نازادی و دموکراسی پروی وه پروی بکەیت. لەئەرسە کە کۆمەلگای کوردستان وه گشتی و جامعهی یارسان وه تاییهتی، بایدە لە زەرورەت ئی مەسەلە فرە جدی بن و پلان و بەرنامەئ درێژخاین ئەرا ڕەوشەنگەری و لەبار بردن هەمچین ئەهەدافگەلیک دابنەن، چوین کۆمەلگای کوردستان بەشیکن لە کولتوریک کە داعش و داعشەکان لە ناوئ سەر هەلەدن، و مۆتەسفانە ئی کۆمەلگا هەنوز پوتانسەیل دروس کردن ئی جور گروگەلە لە نایندە دیریت.

سازمان دموکراتیک یارسان سەرەرای باوەر قوێلی وه فرە حزبی، نازادی تەک فردی، نازادی دین و تەمام نازادییه بەرەهتییەکان، ئەما باوەر دیریت کە ئەوانەئ لە ژێر هەر ناو و نیشانیک مۆستەقیمەن بەرزد دموکراسی موبارزە کەن و نازادییهکان کۆمەلگا بەر تەسک کەنوه، بایدە لە نایندەئ قودرەتداری سیاسی لە کوردستان و جەگای یارسان هیچ نەقشیک نەباشتون و بگرە بایدە فرە وه جدی وه گەردیان بەر خۆرد قانونی بکریەت.

خاوەر میانه

باسکردن لە وهز عییهت و شەرایهت ئیسهئ خاوەر میانه، بییاسکردن لە هەلگەردیان ئەرا تاریخ و موقعییهت سیاسی و ئقتسادی، هەلکەفتی جوغرافیایی و موفهعهت و مەسلەحت وڵاتان ئستعماری لەی مەنتەقە شایەد نەتوانیت باسێک وڵیکدانەوێک جیباوەر و کامل بود.

خاوەر میانه لە تویل تاریخ وه خاتەر هەلکەفتی جوغرافیایی و موقعییهت ژئوپۆلیتیکی خوهئ، جۆر مەنتەقەئیک فرە حساس سیاسی، بازرگانی، ئقتسادی و ئەمینییهتی بیه. خاوەر میانه بۆتە گۆزەرگای سێ قارەئ ئافریقا، ئاسیا و ئوروپا و وه یەک گزینیان دەیت. دەولەمەندی خاوەر میانه لە بار نەفت و گاز و منابع ژێرزمینی ئی مەنتەقە کردگەسە ترافیک وڵاتان بەرژ موندیدار لە جەهان. هەر ئەو جورە وهپێ ئشارە کریا، مەسەلەئ تاریخی ئی مەنتەقە توانیت وه ئانالیز باسەکەمان و دەولەمەنتەر کردن راپورتەکەمان کۆمەک زیاتر بکەیت.

هەلەسەگەن وهز عییهت کەنۆی خاوەر میانه نیاز وه باسێک لە سەر موقعییهت دین لەی مەنتەقە دیریت. هەر وهی خاتەرە دین لە مەنتەقەئ خاوەر میانه نەقش فرە ئەساسی لە پێشەرەفت و پاشەرەفت و کولتور و شەکل و شیوهی پروردەئ ئی کۆمەلگا بازی کردگە و توانیم بۆیشیم کە وهز عییهت ئیسهئ خاوەر میانه بەشیک حاسل بەزێکە کە دین لەی مەنتەقە سألھائ سألە کاشتگەسەئ. خاوەر میانه بۆتە لانکەئ دینە گەومرە ئاسمانی و خاوەن کتاوه ئاسمانیەکان. هەر سێ دین گەومرەئ یەهودی و مەسیهئ و ئسلام و دینگەلتر، جۆر زرتشتی و دین یاری (دین لە منظر یاری بیشتر و مانای و ڕەسین و دەس هاوردن حق، حەقیقەت، شناخت، بیابوس و شەرط و ئقرار لە وه ڕیوەبردن جەگاس) وفرەیکتر لەی مەنتەقە سەر هەلەدانە و مۆتەسفانە تاریخ گەواهی جەنگ و تەلاش ئەرا یەکتر حەفکردن دەیت. دیارە مەسیهیهت فرە زوی توانست لە ڕینگای ڕفور موه خوهئ وه گەرد پێشەرەفت جامعه و خواست واقعی مەردم ڕیک بخەیت و جۆر مەسەلەئیک شەخسی و ئیماندارئ (البته لە دوای جەنگل ۱۰۰ سألە و ۳۰ سألە لە اروپا) سەیر بکریەت کە وڵاتگەل غەربی ئیمروژ لە ژێر هەژمونی مەسیهیهتدا سیستم نازادتر و دموکراتریک پەیرموی کەن. هەلەبەت ئیە ناوت وهی مانا تەماشای بکریەت کە پێشەرەفت غەرب دەستاورد مەسیهیهت یا دینە، ئەما ئی هەقیقەتە ناکریەت لە وەر چەو نەگیریەت کە دین مەسیهئ تاسیر گوزار بیه لە سەر کولتور غەربی. مۆتەسفانە ئسلام هەر لە سەر مەتائ سەر هەلەدانئوه خوهئ

جور سیستمیک دهمه لاتنداری و خولایای قودرمت و دهمه لات مه عرفی کردگه و له ههر وهسیله ییک ئهرا سهپانن دهمه لات شهر عی خوهی دریغی نهکردگه. لیره سه که دین اسلام له بهقیه ی دینه کانتز جیا کردگه سهوه. له سه ر ئی ئه ساسه وه باومر ئیمه خود که له مه ی اسلام سیاسی باسیک و وردبینموی فره دهقیتر یتکتر توایت، چوین اسلام خوهی جور نه هادیکی قانونگزار معرفی کهیت، که که له مه ی اسلام سیاسی بهیته ژئ پرسیار (اسلام دینیکی سیاسی- ئقتسادی و ئجتمانیه). له ی روانگموه کریهت بویشیهت اسلام خوهی ته لاش کهیت قودرمت سیاسی بگریته دهس و بوته بهشیک له دهمه لات. ههلبهت له ناو اسلام، مهز هه بهکان شیعه و سونی ههمیشه له پشت قه لاور له یهک بینه و له راسیا له سه ردم ئیسه بینه سه ۲ حه ر کهت سیاسی زد وه یهک و فره جار کار کیشاسه کوشتن و قه تل عام کردن یهکتر، که نمونه ی تازه یان کریهت و داعش سونی و حه شد شه عی شیعه ئشاره بکریهت. له دویای ئنقلاب ئسلامی ئیران شیعه ی ایران خاومر مه رجه ع خوهی بییه و ئیران ره سمن خوهی وه مه رجه ع شیعه کان جه هان مه عرفی کهیت و له راسیا توانستگه وه کومه ک موسته قیم وه گروگه ل ته ره فدار شیعیزم، جور حزب الله لبنان، شیعه له عراق و سووریه ئه منییهت مه نته قه بهیته خه تر. له لایکتر سونیه کان تا ئیسه نه توانستنه و لاتیک یا مه رجه ییک ره سی داشتن، هه ر چه ند ئه خوان المومسلمین و له یی دویایه عه ربستان سعودی ئی ته لاشه کردنه، ئه ما له عه رز واقع ئیمرو گروه توندروکان جور القاده و داعش ته لاش کهن نماینده گی سیاسی اسلام سوننه بکه ن. و لاتان عه ربی که په ر چه مدار ئسلامن و جور خاومر ئه سلئ اسلام سه یز کریه ن، له ناو خوینیان یهک ده نگ و موته هد نیه ن و فره جار ئختلاف سیاسی و دینی باعس ئی تیره گییه بییه و له ی بوشاییه گروگه لیک جور داعش، ههلبه ته فره جار وه هامکاری غه یز موسته قیم هه ر ئه ی و لاتیکه له وه وجود تیهن. شک له وه نیه که دین، هه ر ئه جور له سه ر وه له سه ری باسکریا یهکیکه له مؤه مته رین کاراکتره کان وه وجود هاوردن وه عییهت کنونی و تاسیر گوزاره له سه ر کوندی رهوند پرۆسه ی دمۆکراتیزاسیون مه نته قه. ئه ما دین ته نیا فاکتور وه موجود هاتن وه عییهت مه موجود نیه. بهشیک له ی وه عییه ته حاسل ئه عه قلییه ته کولونیالیز مه سه که دویای هه ر دک جه هانی له مه نته قه ی خاومر میانه له سه ر ئه ساس بهرژموندی سیاسی و ئقتسادی خوینیان پیاده ی کردن که تا ئیسه له سه ر ئه منییهت و ئاسایش و وه گه رد یهک ژیان کردن تاسیر گوزاره و هه نوز باج ئی ته قسیمکاریه دریه ته وه.

دویای زیاتر له ۱۰۰ سال وه سه ر نه قشه و پرۆزه ی سایکس – پیکو، هه نوز فره یک له مه ردم خاومر میانه وه یهکتر ئعتما د نه یرن و باومر دیرن وه گه رد یهک بینیان زوره ملیه و له سه ر ئه ساس خواست داو ته له بانه نیه. نمونه ی ئیسه کورد و عه رب و فه لمستینی و ئسرائیلیه.

له یره سه که دین توانیهت جور یهکیک له فاکتوره هه ره ئه سلیه کان سه یز بکریهت، ئه ما ته نیا فاکتور نیه له رهوند ئیسه ی خاومر میانه. له راسیا نه خشه ییک که ئستعمار له ۱۰۰ سال پێش ئهرا و لاتان خاومر میانه له سه ر ئه ساس بهرژموندی ئه مو هوقه ی خوینیان داینانه س بهشیکتره له دلایل وه وجود هاتن وه عییهت ئیسه له خاومر میانه س.

رهوند دمۆکراسیخوازی له خاومر میانه

مۆته سفانه بنا وه ده لایلیک که قه بله ن وه خدمهتتان ره سی، دمۆکراسی، حهتا دمۆکراسی نسبی و هه مو عیار گه ل غه ربی که ره عایت حقو ق شه ره وندی و ئاز ادییه بنه ر مته کان بکهیت، له ی مه نته قه تا ئیسه وه وجود نه هاتگه و هه نوز ئاسو ییک روشن و موسبهت له ئاینده ییک نزیکه وه دی نا کریهت.

له ولاتگهلیک که عهملان باومر وه دهسهلات مردم بیه و مونهعت جامعه و منافع ملی له ئولموبیهت قمارار گردگه و پیشرفت عقل بیه، پروسهئ ریفورم، نههادینه کردن دهسهلاتهکان، رموند دیموکراتیزاسیون و دهستاودهسکردن دهسهلات بیسه بهشیک له کولتور سیاسی و له راسیه جور وهزیهفیک کارئ سهیر کریهت، نهک دهسهلاتیک میراتی و ئهبدی. ئهمانی کولتوره له خاومرمیانه ههنوز نهک ههرجئ نهگردگه، بهلکه سالانیک دویر و دریز توانیت تا له مهنتهقهئ خاومرمیانه دموکراسی جور شیهویهک له زندهگی سیاسی بکریته کولتور.

ولاتگهل توتالیتز له مهنتهقه، جور ئیران، تورکیه، سووریه، عربستان سعودیه و فره ولاتتر لهی مهنتهقه تا ئیسه نهتوانستگه رفورم وه نافع پروسهئ وه دموکراتی کردن جامعه بکهن و کومهک وه پروسهئ دموکراتیزاسیون لهی مهنتهقه بکهن. مۆتسهفانه سرکۆت وخهفکان و ناعهالتهی سیاسی، ئقتسادی، فیههنگی و ئجتماعی و زندانی و ئعدامکردن دگرنهاندیشان و مونققان بیسه متودیک ئهرا مانهویان له دهسهلات.

لهی ولاتهیهله یا له مهنتهقهئ خاومرمیانه که سرکۆت و ئازار و نهوین دموکراسی و رهفای ئجتماعی تهنگ و مهردم ههلقنیهس، مردم له ههر فرسهتیک دهن وه شورمش و قعیام دانهس، ئهمانهتوانستگه زمینهساز دموکراسی له مهنتهقه بۆت. نمونهی فره بارز و نزیک له ئی حقیقهته، توانیهت ئشاره وه وههار عهرمی بکریهت، که ههرچهند مردم ئهرا ئازادی و حقوق سیاسی و مهدهنی موبارزه کردن، ئهمانهسهلات سیاسی قورخ کریا و وههار عهرمیچ باعس نهوی که خاومرمیانه بۆته کۆمهلگایهک مهدهنی که ریز له دموکراسی و دهساودهن دهسلات بگیریهت. مۆتسهفانه مألۆیرانی و جهنگ و کوشنار بیه دهستوارد وههار عهرمی. ئیه نیشان دهیت که کۆمهلگای خاومرمیانه ههنوز فره له مهقولهی دموکراسی دویره و سالها نیاز وه فیههنگسازی و زمینهسازی ئهرا وهدموکراتیزاسیونکردن جامعه دیریت.

باسکردن لهی حقیقهته له سهر ئهساس مواتعهئ ورد و دهقیق سازمان دموکراتیک یارسان، که باومر قوبل وه دموکراسی دیریت و باومر دیریت دموکراسی خاسترین شکل و فورم زندگیکردنه که تا ئیسه جامعهئ بهشهری و پی رسیه و وهگهردی سازگار بیه و لهو ولاتگهله که دموکراسی نسبی ههس پیشرفت و ئهمنیهتیچ ههس. ههر لهی پرسپیکتیفه سازمان دموکراتیک یارسان مهوزمه که له ناینده لهی رابته له ناو خود نههادگهل ئی سازمانه فیههنگسازی بکهیت و زمینه سازی ئهرا وه نههادینه کردن و پروسهئ وهکولتور کردن دموکراسی له ناو خود سدی و دویاتر له ناو جمگای یارسان، پروسهئیک که حهافل له کنگره ۳ سدی دهن وپئ کردگه و ئی رمونده توانستگه خوشبهختانه و نههادینه کردن ئورگانگهل سدی کومهک بکهیت.

مهردم یارسان، بهنا وه باومرگهل ئهرزشی و فکری که دیرینهئ، وه باومر ئیمه پوتانسیهیل فره زوی قهبولکردن وه کولتور کردن دموکراسی دیرن که جیگای دلخوشیه، له عهین ومخت سدی بایه لهی رابته زیاتر ئنرزی سهرف بکهیت تا جامعه له دهوران تههوه لاتدا ئامادهگی زیاتر داشتون.

ئیران

سیاست خارجی ئیران

سیاست خارجی ولاتان بهرحسب بهرژ موندییه بالاکان و مسئله‌محیت ملی له گشت بۆارمکان، ئقتصادی، فسرهنگی، سیاسی و ئهمنییه ملی پایه‌گوزاری کریهت. له عورف دیپلوماتیک و سیاست ناودهولتی یهک سری کۆد شناخته شده وجود دیریت که نهو عیک خهت قهرمز تیتته حساو و رهد بین له لی شایه ئهمنییه و مسئله‌محیت ولات بخهتته خهتسر. له عهین ومخت، بهنا وه مسئله‌محیت ملی ولات سیاست خارجی و داخلی، ههسچهند فره له یهک جیاوازن، ئهنا بیشک له سهر یهکتر تاسیر گوزارن. جمهورى اسلامی ئیران، ههس له ئهوایل ئنقلاب و دویای هاتنه سهرکاری، سیاست سادر کردن ئنقلاب اسلامی وه ولاتگهل تر و نمایندهگی جههان اسلام و مهخوسهسن اسلام شیععه مهزهب پهنرموی کردگهس و یهکیک لهو ولاتگهلهسه که سیاست خارجی وه شوعار له ناو بردن ئسرائیل موچرین ئامریکا وه شهتات گهوره و ئستکبار جههانی مسئله‌محیت ملی ئیران لهی ۴ دههه خستگهسه خهتسرو و ئیسییهچ مهردم ئیران باج ئی سیاست فوق العاده ئشتبائی جمهورى اسلامی ئیرانه دهیتوه. تهریک خستن جامعهی ئیران له جامعهی جههانی و مهخوسهسن جامعهی غهربی و تهحریم ئقتصادی له سهر ئیران له زیانبارتهرین سیاسته خارجهیهکان جمهورى اسلامی بیه. پشتیوانی و هاوکاری مادی و مهعهوی موستهقیم جمهورى اسلامی له گروه ئیسلامیه توندرومهکان، جۆر حزب الله لبنان، حماس فهلهستین، حوسیهیهکان یهمن و انصارالاسلام و دهخالهت موستهقیم له ولاتگهل مهنتهقه باعس تهریهی رهوابت ئیران وه گهرد دونیای عهرب بیه و ولاتگهل عهربی جۆر تههدید و خهتسر ئهرا سهر ئهمنییه ملی خویشان سهیرئ کهن. ئی سیاسته، نهو عیک له یاغیهگری جمهورى اسلامی ئیران له سیاست وه رهوابت بین الملل نشان دهیت، که بیجگه زیان وه مسئله‌محیت و مؤنهعهت نهتمویه ئیران هیچیکتر مک لهلی سهوز ناوت. سیاست خارجی جمهورى اسلامی ئیران له مهنتهقهی خاومرینه ها له خدمت بنسوبات کردن مهنتهقه، چوین بیین ولاتگهل قودرتمند، که له سوبات سیاسی، ئقتصادی و ئهمنییهتی بهرخوردار بن مهوقعییهت مانۆرداین جمهورى اسلامی له مهنتهقه خهتته خهتسر و ناتوانیت وه مهیل خوهی ههسچی بتوانیت بکهیت.

حکومت توتالیتیر سوریه وه رهیس جمهورى بهشار ئهسهد، که کریهت وه یهکیک له گههر دیکتاتورمکان سهردم خوهی ناو وه لی بوریهت، دهسی وه خوین دهیان ههزار ئنسان بیگونا قرمهزه و له سهتج بین‌المللی منزویترین ولات دونیاس، ئهنا جمهورى اسلامی ئیران ملیاردها پویل مهردم ئیران لهی جهنگه وه خاتر مانهوهی بهشار ئهسهد هاوپهیمان خهسج و وه دهیان نهفر له سهر باز و پاسدار و مهردم ئیرانی کردگهسه قۆربانی سیاسته قهلمهکانی و لهتمه له ئعتبار و پرستیژ ئیران، جۆر ولاتیک له جامعهی جههانی داگه.

ههلبهت ئیران، تهنیا وه سیاست سادر کردن ئنقلاب اسلامی و دروس کردن گروگهل وابسته وه سیاستهکان خوهی و دهخالهت کردن له کارو بار ولاتانتر کهفایهت نهکردگه، بهلکه له یهک دهیمی ناخرا فره وه جدی تهمام تهلاش خوهی وه خهسج دا، تا له روی نزامییه جۆر ولاتیک خاومن قودرمت تایید و سهیر بکریهت.

سیاست ئوتومی ئیران و توافقنامه برجام و لغو یهتهرهههی توافقنامه برجام له لایهن ئامریکا دهور تازه موزاکرات و گهرد حکومت بایدن

جمهوری اسلامی ایران له توپل عومری تا نیسه تمام ته‌لاش کردگه خوهی جور بازیگری قودرتمن وه جهانیان بناسیت و نه‌را کسب کردن ئی هوییه‌ته زیاتر له دو دهه‌س وه خاتر مسئله و به‌نامه‌ی ئوتومی سرمایه و مسئله‌صت ملی مردم ایران خستگسه ختم. ولات اسرائیل، ولاتگهل عربی، مه‌سوسن عربستان سعودی و ولاتگهل عربی وه ره‌هبری نامریکا و جامعه‌ی جهانی ایران ئوتومی وه ختم نه‌را ئمنییت ملی منته‌قه و جهان و مه‌سوسن اسرائیل زانینه‌ی. له‌ی پرسپکتیوه جامعه‌ی جهانی، مه‌سوسن نامریکا و اسرائیل فرجار ایران ته‌دید کردنه و کمن که ایران ئوتومی هرگز قبول نه‌یرن حنا نه‌گر کار بره‌سینه دمخاله‌ت نزامی و ویران کردن نه‌یروگهل ئوتومی ایران. هه‌لبه‌ت جمهوری اسلامی ایران له که‌م‌رنگ کردن پرسه داخلیه‌کان وه به‌هانه‌ی ته‌هاجم عربی و به‌نامه‌ی ولاتگهل نامریکا و اسرائیل زد ایران فره مه‌هارمت دیریت و له‌ی رابته توانستگه دمؤکراسیخوازی مردم ایران و حقوق ئنسانی و سیاسی و مهدنی مردم پایمال بکه‌یت. وه فریودان ملیاردها ملیارد دلار، که کریا ولات ایران له روی ئقتسادی و رفای ئجتماعی و پی بنیات بنریه‌ت، ئهما جمهوری اسلامی وه ژست ملی وه به‌هانه‌ی ئستقلال ملی له کیسه‌ی مردم ایران سهرف مسئله‌ی ئوتومی کرد که بیجگه له منزه‌وی کردن ایران له جامعه‌ی جهانی، ته‌هریم ئقتسادی، له دهس داین ملیاردها دلار و هزاران فرسه‌ت کاری و نانه‌من کردن و میلیتاریزه کردن منته‌قه هیچ سودیک نه‌را مردم و ولات ایران نه‌یاشتگس.

له دوران ده‌ولت حه‌سهن روحانی، جمهوری اسلامی له موقابل جامعه‌ی جهانی مه‌جور کریا که دهس له به‌نامه‌ی ئوتومی خوه‌ی هه‌لگری و ته‌لاش بکه‌یت بایته ناو کومهلگای ناو‌نهمه‌وه‌ی. دویای ئمزای برجام، ته‌هریمه‌کان کهم و زیاک له سهر ایران هه‌لگریا و زمینه‌ی هاتن ایران وه ناو بازار مکان جهان دروس کریا و جامعه‌ی به‌ین‌المللی فره ئومیدوار بی که دهسه‌لگرتن جمهوری اسلامی له به‌نامه‌ی ئوتومی کومه‌ک وه سوبات و ئمنییت منته‌قه و جهان بکه‌یت و ایران وهره دمؤکراتیزاسیون بوق بییه‌ت.

ماجرای سیاسی و به‌نامه‌ی موبشه‌کی رژیم، نامریکا وادار کرد که به‌کجانبه له تموافقنامه برجام بایته ده‌یشت و له جاران زیاتر دواره ایران بخه‌یته ژیر فشار پشتشکن ته‌حریم ئقتسادی و داوای تموافقنامه‌یکتر بکه‌یت که وه نه‌زهر نامریکا به‌نامه‌ی نزامی رژیم محدود بکه‌یت. ایران ه ئی نه‌مره تن نه‌یاگه و وسا تا ترامپ له کاخ سفید بجوته ده‌یشت وه وگهرد بایدن مینه‌ی ری حهل بکه‌یت.

سازمان دمؤکراتیک یارسان له بایاننامه‌ی خوه‌ی قبله‌ن له ولا ناین به‌نامه‌ی ئوتومی و به‌رگه‌شت ایران وه جامعه‌ی جهانی ئستقبال کرد و ئومیدوار بی که وزعییه‌ت تازمه‌ک له ایران له رابته وه له وهرچه‌وگرتن حق و حقوق و نازادییه ئساسیه‌کان مردم ایران بایته پیش و وزعییه‌ت رفایی مردم خاستر بکریه‌ت. مۆتسه‌فانه دویای چه‌ند سال وه سهر تموافقنامه‌ی برجام، ههنوز سهرکوب، ئعدام، بیکاری، فقر و نه‌داری داد که‌یت.

سازمان دمؤکراتیک یارسان باوهر دیریت، که ایران (منظور کشور ایران و نه حکومت اسلامی قانون گریز) جور به‌قیه‌ی ولاته‌کان دۆنیا حق دیریت خوه‌ی جور نه‌مه‌وه و ولاتیک مۆسته‌قل ته‌سمیم له سهر به‌رژموندی و پروژمه‌کان خوه‌ی بگریت. ئهما به‌نا وه منشورگهل قه‌ده‌غه کردن ئه‌سلاگهل کومه‌لکوژ ، ایران بایه‌د جور جامعه‌ی جهانی بود و هیچ ده‌لیلیک ناوینیم که ایران ملیاردها ملیارد دلار له جی ره‌فا و ئاسایش و پیشرفت جامعه و دویری کردن له جامعه‌ی ناو‌نهمه‌وه‌ی خهرج مسئله‌ی ئوتومی بکه‌یت که نه‌ک هر قابل قبول جامعه‌ی جهانی نیه، به‌لکه هیچ له مۆنفعه‌ت ئقتسادی و روابت بین‌المللی ئیرانیچ نیه.

سیاست داخلی ایران

جمهوری اسلامی ایران له سر بنه‌مائی نیدنولوژی مذهبی یا اسلام شیعه مزه‌هوو وه نه‌هاد وه‌لایمت فقهی له ایران دام‌مزریاس و سیاست داخلی کهم تا زیگ له سر ئی ریپازه ئستواره. سیستم ولات فره کونه‌پاریز و زد دمؤکراسی و نازادییه بنچینه‌یه‌کان و همولدانه ئه‌را مه‌هار کردن کومه‌لگا ومخاتر نداده داین وه دهسه‌لات سیاسی خوه‌یان. جمهوری اسلامی ایران له مودت ۴۰ سال عؤمرئ، ولات و مرمو دویاکه‌فتگی، فقرونداری، اعتیاد، فرار مه‌غز مکان ئه‌را دهره‌ئ ولات، وه کویله کردن ژن، میلیتاریزه کردن و ویران کردن ژیر به‌نای نفتسادی ولات و مه‌نزوی کردن ایران له سه‌تح ناؤنه‌ته‌وه‌یی بوق داگه. باسکردن له سر ته‌مام ورده‌کاریه‌کان سیاست جمهوری اسلامی ایران له داخل ولات، له توانای ئی راپورته‌نیه، همر وهی خاتره ته‌لاش کریه‌ت تا فره کوتا نشاره وه خالگه‌لیک مؤهم له دیدگای ئی راپورتوه بکریه‌ت:

وه‌ز عییه‌تی نفتسادی ایران

له کس شاروه‌نیه که ایران له فره باروه هم دهمولمه‌نه و همیچ توانی خودکه‌فا بود، ئه‌ما مونه‌سفانه بهر نه‌سر سیاسته قه‌لمه‌کان حکومت جمهوری اسلامی، ولات ایران سهرمرای داشتن سامان و سروت ته‌بیعی جوور نفت و گاز و بهر هم‌مگه‌ل که‌شاومرزی و نه‌یرو کار تا نیسه وابسته وه واردات خارجی و ناتوانیت له بار سادراته‌وه خوه‌ئ بختیه بازنه‌ئ ره‌قابته وه گهرد ولاته‌کانتره. له مه‌نتق نفتسادی باوه، که نفتسادیک وه قودرت لازمه سادراتی له وارداتی بیشتر بود، تا بتوانیت له بازار مکان دؤنیا تاسیر گوزار و وه نه‌فع ولات مه‌وقعییه‌ت و نعتبار نفتسادی خوه‌ئ موهم‌که‌م بکهنیت. مه‌مولن همر ومخت وه‌ز عییه‌ت نفتسادی ولاتیک روی له گه‌شه و مه‌وقعییه‌ته، بازار عمرزه‌ئ کار فرمتره له ته‌قازای کاره، یا لانیکه‌م مه‌وقعییه‌ت کاری فره موسبه‌ت و رهمونه‌قدارتره. ئه‌ما تبی ناماره ره‌سمییه‌کان خود جمهوری اسلامی ایران له بهین ۱۰ تا ۱۵ میلیون نه‌فهر له ایران بیکاره. همرچهند له فسر حاله ناماره‌کان جمهوری اسلامی ایران ناتوانی جی متمانه بود، چوین هیچومخت جمهوری اسلامی له رابته وه نفتساد و وه‌ز عییه‌ت مردم شه‌فاف نه‌ویه، همر وهی خاتره فره سه‌خت وه نه‌مر تیت بتوانیه‌ت لهی رابته نامار ده‌قیقیک نرائه بیریته. ئه‌ما وه‌ز عییه‌ت روی له خراوی و نعتراز و ناله‌ئ مه‌ردم له وه‌ز عییه‌ت گرانی، بیکاری و نه‌وین ره‌فای ئجتماعی، فقر و کوچ دهسه‌جمعی مه‌ردم ئیرانی ئی راسیه سابت کهن که جمهوری اسلامی ایران له سیاست نفتسادی و ناسان کردن مه‌وقعییه‌ت کاری و خومشگوزمرانی مردم شکسته‌خواردگه و ولات و مرمو دویاکه‌فتگی نفتسادی و فره‌هنگی برده‌گه. تا زهمانی نامریکا له برجام بی و باتوجه وه کرانه‌وهی بازاره ناؤنه‌ته‌وه‌یه‌کان و نازادکردن فرمیک له پویله بلوک کریاکان مردم ایران له بانک جه‌هانیه‌کان و فروش نفت زیاتر، ئه‌ما حکومت ایران نه‌توانست تاسیر موسبه‌ت له سر گوزمران و وه‌ز عییه‌ت مالی مه‌ردم کهم دهرامده‌جامعه هویچ ته‌غیری ایجاد بکیت.

وه باومر سازمان دمؤکراتیک یارسان، ته‌مام ئی ناعده‌آله‌تی، نه‌وین ره‌فای ئجتماعی، رمیان ژیر به‌نای نفتسادی و گرانی و بیکاری ناشی له سیاسته نشتبا و فساد جمهوری اسلامی و حکومت مه‌لاکان بهرپرسیار نه‌مولن لهی وه‌ز عییه‌ته. هملبه‌ته جمهوری اسلامی ایران خوه‌یان خودناگا خوازیار و درؤسکه‌ر ئی وه‌ز عییه‌ت سخت و مه‌ینه‌تبارنه، تا مه‌ردم وه کیشه و گرفت رورانه‌ئ خوه‌یان خهریک و سهرگرم بکه‌ن و که‌متر له فکر ناینده‌ئ ولات و باومتگه‌ل سیاسی بون. جمهوری اسلامی ئه‌را نداده‌ئ دهسه‌لات خوه‌ئ له کؤنتکست سیاسی له نداده‌ی همچین وه‌ز عییه‌تیک له گشت کهس سودمه‌نتره. ئه‌ما اعتراضات مردم ایران نیشاندهر ئی حقیقه‌ته‌سه که مردم له خطوط اسلی سیاسی و اقتصادی نضام جمهوری اسلامی عبور کردگه. سازمان

دمکراتیک یارسان باومر دیریت، که ترس مردم ئیران له و محشیگره یه کان رژیم ئسلامی شکایس و همر دهم و همر سه عات دهنکه اعترایه ساز مانده هی شده و غیر ساز مانده هی شده توانیت بهرز وه بود وه ئی رهونده تا دروسکردن تغییرات ئه دامه دیریت.

فهزای سیاسی و جۆنش مهنی له ئیران

همر چهند ئیران روی وه دۆنیای خارج و له تئوری یهک سری له پرنسیبه ئهساسیه کان و ئهسله کان پایه گهل دموکراسی، جۆر همر چوار سال ئنتخابات ئهرا رهیس جمهوری، انتخاب مجلس، "قوه قضایه، مقننه، و مجریه" رعایت کهیت، ئهله حقیقهت ئیانه تهنیا ئهرا ئداده وه حهیات نزام جمهوری ئسلامیه و تهنیا کهسانیک له دهسه لات و له سیستم حکومته داری ئیران جیی بوتوه که دسنیا شانده ی خود ره هبر و پایبند وه تمام موعیار و خواسته کان ولایت فقی و بیت ره هبریه، له غیر ئی سوورته ئهسله و قودرت ره سین له نزام ولایت فقی مهاله. همر چهند فره جار وه روالهت کرانه ویک له ناو جمهوری ئسلامی دروسگریهت و دهسه رفورمخواز که خوهیان وه پاسدار قانون ئهساسی جمهوری ئسلامی و ولایت فقی زانن، ئهله سهر مرای تمام سهختگیری و گردن و زندانی کردن و ئعدام و ئهشکهجه، باز هم مردم مو عترز و موخالف فره جار موستقل و فر مجاریچ وه به هانه پشنگیری له رفورمیسته کان ناو جمهوری ئسلامی ئیران دهنگ ئعترز خوهیان بهرز وهکن و له وه عیبهت موجود نارازین. تهزاهورات و نارازیته کان فرمیک له مردم ئیران ئی حقیقهته سه که مردم له وه عیبهت ئیسه نارازییه و عملن خواز یار گوران بهرمتی و نازادی بیشترن.

موتسهفانه چه له ناو ئیران و چه له داخل ولات نیروگل مخالف موتههد و مونسهجم نین که ره هبریه موج نارازیته مردم ئیران بکن. بریک له گروهل مخالف ئهسلن باومر وه گوران له ناو جمهوری ئسلامی ئیران وه بال رفورمخواریچوه نهیرن (ئیانه بیشتر له خارج ئیران موبارزه کن) و بریکچ باومر دیرن که باوجود ئیجاد و محشهت و توندو تیژی و سهرکوب نارازیان و دهگر ئه ندیشان و میلیتاریزه و پولیسی کردن ولات، ئهله همنوز مردم ته لاش کهیت تا له ریگای جوبنشگهل مهنی و مردمی له همول و همول ئسلالات ته غیر اتیک له ئیران دروس بکن.

سازمان دموکراتیک یارسان باومر دیریت، بال رفورمخواز و محافز مکاران هردوکیان روی یه سکن و هردوکیان همر وه یهک ئه اندازه باومر وه ئه رزه کان رژیم ولایته فقی دیرن. همر دک لا پایبند وه قانون ئهساسی، پایبند وه ره هبریهت و ولایت مطلقه فقی، پایبند وه سیاست حفز نزام ئه رزشی جمهوری ئسلامین. هله بهت، ئی حقیقهته ناتوانیبهت ئنکار بگریهت، که له دوران وه ناو رفورمیسته کان، له ژیر فشار ئقشار جامعه ئیران بریک نازادی و از بین فهزای حهرکت و جوبنشگهل مهنی زیاتربوت. ئهله ئیه له ی حقیقهته کم ناکه ئتوه، که ئسلالته له بان تا ئیسه که سالهائ فرمیکچ له دهسه لات بینه، نه توانسته ته غییرات بونیادین له ساختار جمهوری ئسلامی وه وجود بارن.

سدى باومر دیریت، تا ئسلالات له قانون ئهساسی نهگریهت و کۆتایی و حوکم موتهقه ئ نماینده ی خوا له سهر زهوی نایت، مهاله ته غییرات بونیادین له سیستم جمهوری ئسلامی وه وجود بایت. له عین وخت پرش و بلاوی نیروگل مخالف ئیرانی و نهیاشتن بهرنامه یک هاوبهش و روشن عومر ئی نزامه زیاتر کهیت و له راسیا ئی پرش و بلاویه یهکیکه له فاکتوره ئهسلیه کان مانه وه ی نزام وه ولایت فقی ئیران له دهسه لات.

بەش ٣

کوردستان

نەتەوێ کورد یەکێک لە گەورەترین نەتەوێکان خاورمیانهس و توانیم لە کنار مسر، یونان، ژاپن و چین وەک نەتەوێک هەزارەى ناو لە لی بویمن. نەتەوێ کورد لە سەر بناخەى ئامارە قەیر رەسمیەکان تەقریبەن ٤٠ ملیون نەفرە کە لە دویای دەوران حکومەت ماد تا ئیسه بدون دەولەت مەنیه. لە دەوران هوخامەنشى تا ئیسه قەیم وە راپەرین ئەرا دواوە وە دەس هاوردن قودرەت سیاسى لە سەرزەمین و ئاو خاک ماد قەیم وە کوردستان تازە ئەدامە دیریت. کورد با وجود ئەوە کە دى نەتوانست دەولەت گەورە وە موقتەدرى وەک دەروان حکومەت دیاکو (کیقباد) وە هوخشترە (کیخسرو) داشتویت، ئەما وە خاتەر تأثیرات ١٥٠ سألەى حکومەتیان، هوخامەنشیهکان پارس مەجبور بین کەمیک لە قودرەت سەراسەرى شەریکیان بکەن وە لەخودمختاری (نزام ساتراپی) بیشتریک بەرخوردار بن. کوردستان وەک خاک، نەتەو، فەرھەنگ وە قودرەت سیاسى تا زەمان دابەش کردنێ لە دویای شەر چالدران چوراجو مەوجودیەت خویل حفز کردیوى. ئیمە توانیم بوئشین کە خاک کوردستان یا ماد قەیم لە تەرف پارسەکان داگیر کریا وە لە جەنگ چالدران بەشەکانتر خاک و نەتەوێ کورد کە لە ئەشقال پارسەکان بى لە داییک خوى دابریا وە ئییه زەمینەى سرکوت کردن جونبشە کوردهکان لە تەمام بەشەکان کوردستان ئاسان کرد. تا ئیمروژ عقل سیاسى وە ئستراتژی نەتەوێ کورد لە لەھاز فەلسەفەى وە نەزەرى نەتوانستیه خوى تاريف بکەیت، بەلکو کار سیاسى وە نەتەوێی لە سەر بناخەى مەنافە و مەسلەحەت حزبی و ئیدلولوژیکی دارشیاہ.

کوردستان عراق

نەتەوێ کورد لە ئى بەشە لە کوردستان لە وەسەت سألەکان ٩٠ وە تا ئیسه لە رى حزبه سیاسیهکان، خوئ لە بار سیاسى و ئدارى مودیریەت کردیه. کوردهکان توانستن لە دویای لا بردن نزام بعث توست آمریکا وە خاتەر داشتن کەرسەئ سیاسى یانى حزب و ریکخراو، لە تەرسیم کردن سیمای تازەى سیاسى عراق نەقش خویان بازى بکەن. نزام سیاسى لە عراق لە سەر ئەساس جیاوازی دینی و نەتەوێ دارشیا کە لە نەتیجەدا فاسلە فکرى، سیاسى وە فەرھەنگى دروست کرد کە چەند نەویەت عراق وارد فاز جەنگ سکتاریستی کردیه.

تحلیلى کە لە گوزارش کەمیتە مرکزی ارا کنگرە ٣ى لە مورد کوردستان عراق، واقعیات خوئ لە شکست سیاسى و نزامى حکومەت هەرم لە رابته وە کرکوک و مەناتقەکانتر کوردستان عراق نیشان دەئ. هەر وەى خاتەرە وە دروسى زانیم کە ئەو تحلیله کە وە باوەر ئیمە هەنوز خاصیت خوەى لە دەس نەیاس وە یادتان باریم:

"حکومت بااستلاح" هەرمیم" تا قەبۇل لە هاتن داعش توانستو لە بازیک زەمینە کەمیک روشد بکەیت، ئەما فساد ئاداری و سیاسی وە سوء مودیریت ئقتصادی، قەیران و ئاسیببەل کۆمەڵایەتی فرەیک وە وجود هاوردیوئ. حکومت هەرمیم تا ئێسە نەتوانسێه روابت ئاداری و سیاسی خوی لە سەر بناخە ی قانون ئساسی عراق فدرال تاریف بکەیت، یانی تاریف حدود ئختیارات حکومت هەرمیم نە لە تەرهف حکومت مەزکەزی روشنە نە لە تەرهف حکومت هەرمیم. تەمام رەفتار وە هەلسوکەفت حکومت هەرمیم جور حکومت لە ناو حکومت یان حکومت لە "سایەر" ه.

حکومت هەرمیم ئەگەر خوئ وە دموکرات بزانی وە ئلەت لە دەس دایین "شنگال" وە تاتیل کردن "پارلمان" و لە دس دان "کرکوک" سی شکەست ئستراتژی خواردیە. نەیاشتن ئەرتش موشتەرک وە نەیاشتن دەرک موشتەرک لە قەوارە ی سیاسی وڵات جارێکتر سایهئ سیهی قوروانی کردن مەخافە ی کەلەن نەتەوه ی کورد لە ئی بەشە خوی داخستیسە سەر نەتەوه کەمان. وە دەلیل پاوانخوازی وە هەرزەیی سیاسی ئەحزاب کوردی لە ئی بەشە حکومت هەرمیم خاون سیاسەتیک مەشروع و قانونی نییه. ئیە روانگە ی سیاسی هولیر و سلیمانیە کە دونیای خارج وە گەردیە باید کار دیپلوماسی بکەیت. هەرچەند ئامریکا و وڵاتەکان روژئاوا سیاست وە دیپلوماسی تازەیکە نسبەت وە گەرد کورد لە ئی بەشە وە خاتەر هەل و مەرج تازە گەردنەسە وەر، ئەما ئێران و تورکیا بیشتر وەک مەیدانیک ئەرا وەدی هاوردن سیاسەتەکان خویان کەلک لە لی وەر گرن وە وەک کەرەسە زد وە جم و جویله سیاسیه کان کورد لە سوریه و ئێران و تورکیە ئستفاده لە لی کەن.

لە بوعد نەتەوه سازی وە هوشیاری نەتەوه یی حکومت هەرمیم هویچ بەرنامە وە سیاسەتیک موشەخەس وە هەدەفمەند نەیریت. نەتەوه گەرا یی فەقەت بیشتر لە قالب جل و بەرگ کوردی وە حزبایەتی قەبۇل تاریفە. ئەندیشە و عەقۇل نەتەوه ی بویچکترین روشد نەیاشتیە. دەزگای حکومتی وە داشتن ئی هەمکە سەرمایە ی تبلیغاتی و ئاموزشی وە ئقتصادیە نەتوانسگە گامیک ئەرا هوشیاری نەتەوه ی، دموکراسی ساختاری وە داشتن نەهادیەل مۆستەقۇل ئاداری وە سیاسی هەلگری.

حکومت هەرمیم لە توپل عومر حکومتداری خوە ی تا ئێسە نەتوانستگە سیستەم وەریوەبەری و دەسلەت سیاسی خوە ی نەهādینه بکەیت و لە نەوین حکومتیک نیشتمانی وڵات لە فوقدان قانون ئساسی رەنجبەیت. لە عەین وخت حکومت ئدعا دیریت، کە دموکراسی و حقوق بەرابەری و جیایی دین لە دەوڵەت لە کوردستان حاکمە. ئەما حەقیقەت ئیەسە کە وەریوەبردن سیستەم سیاسی وڵات و لە ژێر هژمونی دینیک موشەخەس و نەیاشتن قانونیک سکۆلار ناتوانیت کۆمەڵگای کوردستان دموکراتیزە بکەیت و حق و حقوق کەمە ئاینیهکانتر فرە راحتتر و لە چوار چۆ قانون توانیت پائەل بکریەت. مۆتاسفانە کۆمەڵگای کاکەیی لە دەوارن ۳۰ سالە ی حکومتداری کوردی لە حەرم کوردستان تا ئێسە لە حق و حقوق سیاسی خوە یان بیهەشن.

سدی باوەر دیریت کە رعایەت کردن حق و حقوق تەمام چینهکان کۆمەڵگا، تەنیا لە ریگای کۆلتور دموکراسی و جیایی کەمەل دین لە دەوڵەت و سابت کردن حقوق شەهروەندی لە قانون ئساسی پیاده کریەت."

با تۆمەجە وە تەحلیل فەوق کە وەمخەمتان رەسی، مۆتەسفانە رەهەبەران سیاسی لە هەرم کوردستان نەک هەر محاسبەیک دەقیق ئەرا پشتیانی بین المللی لە پروسە ی رفراندوم نەیاشتن، بەلکە نەوین اعتماد لە ناو خود بنەمالە ی سیاسی هەرمیم بەکیک لە عوامل شکست رفراندوم بی. شکست رفراندوم بیه باعس لە دەس دایین قودرت سیاسی و نزامی حکومت هەرمیم و لە دەس دان زیاتر

50 درسد خاک که مهناق ئستراتژیک اقتصادی، نزامی و سیاسی له خوهی گری. ئه‌ما ئیه ته‌نیا شکست سیاسی نه‌وی، به‌لکه شکستیک گه‌م‌ری نه‌مه‌وی که کوردستان عراق و کورد وه گشتی له بار ئه‌محساسات ملیوه زامدار کرد.

کوردستان سوریه

مقاومت دلیرانه‌ی رۆڵه‌کان کوبانی و عفرین و پرو و زمین جهان له مورد کورد گوران. کورده‌کان سوریه توانستن وه هه‌لوژاردن سیاسه‌تیک "دولا" مه‌وقعیه‌ت برتر خویان له ئال و گورمه‌کان تازه‌ی سوریه حفز کهن. کورده‌کان سوریه خاون ئه‌و به‌شه له خاک کوردستانن که له بار ئستراتژی وه ژئوپولیتیک (ده‌سه‌سی و ئاو گهرم) توانیت ته‌مام کوردستان ته‌بدیل به‌که‌یه‌ته و مزیه‌تیک سیاسی، نزامی و ئقتصادی که زل زورداره‌کان له مو‌حسابات ئستراتژی خویان ئه‌همیه‌ت ئه‌رای دابنن. ئه‌لام کردن "فدراسیون شمال سوریه- رۆژئاوا) نوقته عه‌تفیک له سیاست تازه‌ی کوردیه. له ئی فدراسیونه حق و حقوق ته‌مام دین و مه‌ذه‌ب و نه‌ته‌مه‌کان له وه‌ر چه‌و گرتایه. نزام کانتونی شرایه‌ت ره‌م‌ند دموکراتیزاسیون له خاوروه ئه‌را بان - به‌ر خه‌لاف دموکراسی سه‌نترال وه ئلیت- فورسه‌ت بازی کردن نه‌فش وه ئه‌نجام دابین و مزیه‌ و مه‌سئولیه‌ت ئه‌را تاک فه‌راهم کردیه. مو‌تنس‌فانه تا ئیسه گه‌وره زورداره‌کان روی خوش وه ئیه نیشان نه‌یانه وه ئیه خوی توانیت به‌هانه بیته ده‌س اردوگای ئسلام سیاسی، حکومت بعث وه ترکیه که مو‌زاهمه‌ت جدی ئه‌رائ دروس بکهن.

تورکیه هه‌ر له رۆژمه‌کان ئه‌ومل تاسیس کانتونه‌کان رۆژئاوا له ژیر ناو مو‌بارزه برزد تروریزم و په‌که‌که وه گه‌رد ته‌مام ده‌ستاره‌مه‌کان رۆژئاوا مو‌خالف و دوژمنی کردگه. تورکیه هه‌م له بار تاریخیوه وه عنوان ولایتیک که له سه‌ر ئه‌ساس و پرئسیپ دولت/ ملت تاسیس بیه‌س وه گه‌رد فدراسیون رۆژئاوا مو‌خالفه، هه‌میچ له بار نه‌ته‌مه‌بیوه هیچومه‌خت حازر وه ته‌حمولکردن مو‌فقیه‌ت و کیانیک مو‌سته‌قل کوردی نه‌میسه، که توانیه‌ت ئشاره وه دوژمنایه‌تیان وه گه‌رد ره‌فراندوم کوردستان عراق کرد. بازافه ئی دیدگا که له‌سه‌ر کورد دیریت، مه‌وقعیه‌ت استراتژیک کوردستان رۆژئاوا ئه‌رائ ئه‌همیه‌ت دیریت. هه‌روه‌ی خاتره کارزار نزامی علیه کورده‌کان خسته‌ری و جاریکتر عفرین خسته ژیر دسلات داگیرکری نیرو خارجی.

له دیدگای رئال پولیتیک بدون مشارکت کورده‌کان له رابوژ و په‌یا کردن ریگا چاره ئه‌را دویا هاوردن وه جه‌نگ داخلی سوریه قه‌یر مو‌مکنه، ئه‌ما ره‌سین وه ریگا چاره بدون ئه‌وان توانیت وه‌زیه‌ت کورد به‌خیه‌ته خه‌ته‌ر وه کورردیچ مه‌جبوره له وه‌رانوره‌ی مه‌وزه بگریه‌ت. ئه‌ما جی شک نییه که مه‌وقعیه‌ت کورد له سوریه نه‌سه‌ت وه گوزه‌شته فره‌خاستره وه کورد له سوریه وارد فاز تازمیک له مو‌بارزه‌ی سیاسی بیه و له ئال و گورمه‌کان جی و نه‌فش خوی دیریت. تعریف و تمجید جو بایدن ریس جمهور آمریکا له هاوکاری و هماهنگی کورده‌کان سوریه له رابطه وه کشتن جانشین خلیفه‌ی داعش له مناطق تحت کنترل و نفوز هوا‌داران ترکیه، اهمیت و اعتبار کورده‌کان سوریه نیشان دیت.

کوردستان تورکیه

فره له ناکتوره مهنتهقی و جه هانییهکان ئومید نهوه داشتن که موزاکرات اسلو وه موزاکرات موسستیم وه گرد ئمرالی بتوانت مهسئلهی کورد له تورکیه وه شیوهی موسالمت ئامیز ههل بکهیت.

کورد له تورکیه له جهریان ه.د.پ توانستیه وارد موبازهی دموکراتیک وه پارلمانی بوتن. نهتایج ننتخابت پارلمان و شارداریهکان نیشان دا که تا چه اندازه نهتهوهی کورد له بار سیاسی و ئاگاهی نهتهوهی هوشیار بیهس. ه.د.پ وهک جهریانیکی سیاسی وه وهک ئاکتوریک دموکراتیک له ناو کومهلگای تورکیه و جامههی جهانی بیسه خاون مقبولیهت و مشروعیهت ئهرا دموکراتیزه کردن ترکیه. ئهها زل زور داهرکان، محسوسه ناهریکا، ناتوانن له سیاست خویان نسبتهت وه رهفتار حکومت تورکیه که خاون ۲ مین ئهرتش ناتوه وه له بار ژنوپولیتیک له نوقتهیک حساس قهرار گردیه سیاسهتیک روشن وه هاوولف وه گهرد فشاره اعمال بکهن.

ئعلام کردن شهر تمام عیار زد وه پ.ک.ک وه نهتهوهی کورد وه لغو کردن مصونیت پارلمانی پارلمانتره کوردهکان و زندانی کردنیان جاریکتر خوین، ئهسر، کوشتن و برین روله فداکارهکان ئی بهشه له نهتهوهی کورد له تهرف نزام حاکم وه ریبهری آ.ک.پ ئاسان کهیت. جامههی جهانیچ ئهه جوره بوشید شایهه و باید عکسل العمل روشن نهگردیه. روزه ئاویهکان فعلا جارو بار داوای حل کردن موشکلاتهکان له ریگای موسالمت آمیز و داوای خویشنداری له تورکیه کهن.

ئیمروژ ناسیونالیسم پان ترکیسم هاودهس و هاوگام وه گهرد "امت گرایی" وه "عثمانیزم وه محور تورکیه " آ.ک.پ قهمه له کهمه ئهرا برین و نابود کردن نهتهوهی کورد بهستهنه. ئهها خوشبهختانه نهتهوهی کورد با وجود فرای میلیتاریزهی شارمکانیان ئاگاهانه و هوشیارانه له سهر حق و حقوق سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و ئقتسادیان پا داگرتنه .

کوردستان ئیران

نهتهوهی کورد له کوردستان ئیران له زمینهیل سیاسی، ئقتسادی و ئجتماعی رشد متفاوت وه قهیر مهوازن داشتیه. له ههر کومهلگاییک که رشد له ئی زمینهیل که ناوبریان و مگهرد یک نهچوته پیش تهمام کومهلگاه له کولا رشد معنی دیریت. بازار ئقتسادی داخلی کوردستان ئیران بدون پشتیوانی و بهرنامهریزی دمهلهتی له حالهتیک ناجور قهرار گردیه. وه خاتر نهوین سهرمایهگوزاری وه بازار رقابهتی ئقتساد بومی کوردستان وه سیقههی سیاست ئقتسادی دمهلهت نهفوس دهیت. ئی وهزیه کاری کردیه که موج موج له جوانه کان کوردستان له کرماشان، ئیلام و کوردستان وه ئهه باقی شارمکان کوردستان روی کهنه شاره گهوره سهعهتهیهکان ئیران. بهخش کشاوورزی و دامداری که کولهکهی ئقتساد ئی مهناقسه ههمرای وه شیوهی قهیمی ئهناجم دریهت که بیسه باعس نهه که میزان تولیداتی چهندان رشد نهکهیت.

وهز کومه لایهتی نهتهوهی کورد وه دملیل بیکاری، تهلاق، مهواد مخدر، خشونت وه زد ژن وه منال فره خهراوه. ئیهانه گشتیان ده لایل ئقتسادی وه شهرایهت حاکم له ناو ولات دیریت.

له لایکتر دهرهسی وه تکنولوژی ئتلاعاتی بهشیک له نهتهوهکهمان هوشیار کردگه. تهماس وه گرد دونهیای خارجه وه خهر داشتن له ئال و گورمکان دیدیان نسبتهت وه کومهلگای خویان گورانییه وه وارد جم و جویل سازمانی ئهرا دروس کردن ئال و گور

له ناو کومه‌ل‌گاه کردیه. نیمه نیم‌روژ شایه‌تیم که سازمانی‌ل حقوق به‌شری، ژن، محیط زیست و نه‌نجوم‌نی‌ل فەر‌هنگی هیز تازمیک دانسه کومه‌ل‌گای کوردی و تا نه‌ندازمیک له هوشیاری نه‌ته‌وهی و فەر‌هنگ مونه‌سر و خوی ناشنای کردنه.

نه‌ته‌وهی کورد تا نه‌وره که نه‌رای ئمکان داشتیه و گهردی نه‌ژیمه موبارزه کردیه و نه‌ خوی نیشانه‌ی هوشیاریه. مانگ نه‌ که چاله‌که‌وانیک کورد و خاتهر موبارزه نه‌را و ده‌س هاوردن حقوق نه‌ته‌وهی، زندانی، ممنوع‌الفعالیات یا له‌سی داره نه‌یریعت. له‌ئی سه‌د سال ئاخهر سه‌ره‌ل‌دان فرمیک قومیاگه، نه‌ما فاقد عقل و ته‌وری هویت سازی بیه. جه‌ریانات کوردی له‌ئی به‌خشه له‌ کوردستان نه‌توانسته ته‌مام پیکهاته‌کان نه‌ته‌وهی کورد له‌ ئیردا مورد مطالعه‌ی جامع‌شناسانه قرار بیهن و ته‌ریف کردن نه‌ته‌وهی کورد له‌ ئیردا فه‌قعت موسته‌قیم یا قه‌یر موسته‌قیم له‌ سه‌ر ئه‌ساس زاراوه‌ی "سورانی" و مه‌زه‌ب "سنی" و جه‌رفیای موکریان بیه. فره له‌ جه‌ریانات کوردی توبش ئنشقاق بیه. ته‌مام ئی ئنشقاقیه‌له‌ سه‌لیقه‌ی، ره‌فتاری و نه‌خلاقیه و هویچه‌کامیان ناتوانریعت و په‌رادیامه‌گه‌ل ئیدوئولوژی یا سیاسی ته‌ریف کرد.

جه‌ریانات کوردی نه‌وه‌قره له‌ مه‌شروعیت خویان له‌ ده‌س دانه که و جه‌نها بانگه‌واز نه‌ته‌وانسته مه‌ردوم له‌ پای سه‌ندوق ده‌نگ دان بکیشنه دوبا. ئیه نیشانه‌ی نه‌وسه که ئی نه‌حزابه ته‌ماس جدی و موسته‌قیم و گهردی کومه‌ل‌گایه نه‌یرن و یا نه‌سله‌ن نازان که داوخوازه‌کان ئال و گور و سه‌ریان هاتیه و فهردیك "اصلاح طلب" توانیت له‌ ئیان خاستر به‌یانی بکه‌یت. و داخوه و خاتهر فەر‌هنگ تاریخی و نه‌جماعی کومه‌ل‌گای کورد چه‌ن گروه سه‌لفی و هک "مکتب قران" و "جماعت دعوت و اصلاح" ناسنامه‌ی نه‌ته‌وهی کورد خسته‌سه ژیر فشار ناسنامه‌ی "امت اسلامی" و فره جوان ئاموزش دانه، که خویان له‌ ناو فکر و په‌رورده‌ی داعشی په‌یا که‌ن.

جه‌مگای یارسان

جامعه‌ی یارسان له‌ خارجه و داخل نه‌سبه‌ت و ه‌حق و حقوق خویان هوشیار بیه. دروس کردن نه‌نجوم‌نی‌ل فەر‌هنگی و سازمانی‌ل سیاسی نه‌قش گه‌ره‌یک له‌ خویناسین تاریخی، فەر‌هنگی و سیاسی تاک یارسانی داشتگه. نه‌وه که نه‌فرد فه‌عال یارسانی له‌ خارجه له‌ فورسه‌ته‌کان کار سازمانی نه‌ستفاده کردن خوی بیه باعه‌س نه‌وه که نه‌فرد و نه‌ گرونی‌ل یارسانی له‌ داخل ده‌رس و نه‌لهام له‌لی و ده‌ریگرن و نه‌وانیچه با توجه و شه‌رایعت خاس خویان ده‌س بیه کار سازمانی و به‌سیچ کردن نه‌فرد نه‌ده‌بی، سیاسی، هونه‌ری و فەر‌هنگی ناو جه‌مگای یارسان. جامعه‌ی مه‌دنی یارسان و ته‌رح کردن داواکاریگه‌ل و خواسته فەر‌هنگی، هویتیه و نه‌ته‌وه‌یه‌کان، نیشان دانه که مه‌ردم یارسان نه‌سبه‌ت و ه‌حق و حقوق خویان ئاگادارن و فره به‌یشت له‌ جاران فه‌عال و چالاک بیه. سازمانده‌ی کردن په‌پوان و ته‌زاهورات له‌ ده‌ر ده‌م و ده‌زگا ده‌وله‌تی‌ه‌کان و مه‌جلس شوری اسلامی نیشانده‌ر نه‌وسه که جه‌مگای یارسان له‌ بار کار سازمانی کار سازگه‌ل خاس خوی په‌یا کردیه و له‌ نه‌و زمینه‌ها له‌ روشد به‌رده‌وام. جامعه‌ی یارسان له‌ داخل ئیران خوازیار متالبات نه‌ته‌وه‌یه‌ی و ه‌ک زوان کوردی و ه‌حق و حقوق فەر‌هنگی و ه‌ک و ره‌سمییت ناسین دین یاری و ه‌له‌گرتن ته‌بعیز و ده‌چه‌وه‌کی له‌ سه‌ر مه‌ردم یارسان و خاتهر نه‌وه‌ی که په‌یروان دین یارین. جامعه‌ی یارسان و ه‌ک کومه‌ل‌گای ئیران و کوردستان له‌ روابت و مونه‌سابات مه‌نفی و ه‌زد موته‌رقی، عشیره‌ی، سونه‌تی و دینی ره‌نج به‌یتن. له‌ کومه‌ل‌گای یارسان بازئ خاندان سادات هه‌مرای له‌ نفوذ اجتماعیه، دینی و سیاسی خویان نه‌ستفاده که‌ن. دیاره ئی خاندانه‌له‌ نه‌قش موسته‌تی نه‌را هه‌ل کردن کیشه‌ی کومه‌ل‌ایه‌تی ده‌یرن و نه‌یسه‌یچ وارد په‌شتیوانی له‌ جم و جویله‌کان "کار محیط زیست بیه". نه‌ما موته‌سه‌فانه له‌ فره جی بازیکیان بیه‌سه‌ه کوسپ له‌ ری کار جامعه‌ی مه‌دنی و فه‌عالین مدنی یارسان و له

مه‌سائل سياسي ده‌خا‌لت كه‌ن، ئه‌ما مو‌خالف ئه‌ونه كه‌ نه‌قش سياسي و ئج‌تمائيان نقد بكر‌يه‌يت. په‌ير موي كردن مه‌ردوم له‌ سادات يه‌ك و مز‌يه‌ئي دينيه‌ نه‌ يه‌ك ته‌حو‌ل ئج‌تماعي مه‌تره‌قي، ياني ئه‌فراد و ئج‌تماعات يارساني توانن له‌ يه‌ داو‌خواز مه‌شروع يا نامه‌شروع له‌ ته‌ره‌ف ئي نه‌هاديه‌يله‌ دس و يه‌ك ره‌فتار بيه‌ن كه‌ و ه‌ گه‌رد فره‌ له‌ نور مه‌ ئج‌تماعي و ئخلاقه‌كان خوي نه‌گري‌ت. سادات تا ئي مه‌رحه‌له‌ نه‌توانسته‌ ساختار و ه‌ ره‌فتار نه‌هاد خويان و ه‌ گه‌رد ره‌فتار و حه‌ره‌كه‌ت و خواسته‌كان جامعه‌ئي مه‌ده‌ني يارسان ر‌ي‌ك به‌خن. تا ئيه‌سه‌ چهن روداو دلت‌ه‌زن و ه‌ دمليل زمبر و زولم و ته‌بعيز قوميايه‌ كه‌ قوربانيه‌كه‌ئي جه‌وانيل يارساني بيه‌، ئه‌ما سادات موزه‌ئي روشن و ه‌ مو‌شه‌خه‌س نه‌ياشته‌. مو‌ته‌سفانه‌ نه‌هادگه‌ل مه‌ده‌ني يارساني له‌ ناو‌خوه‌ئي و لات له‌ ته‌مام فه‌عاليه‌ته‌كانيان له‌ پشتيواني سادات بي به‌ش بيه‌.

بازي‌ك له‌ سادات له‌ كارزار ئنتخاباتيچ و ه‌ پشتيواني خويان له‌ ئه‌فرادگه‌ل ناو ده‌زگاي جمهوري ئسلامي ئيران جه‌مگاي يارسان تويش چهن ده‌سته‌گي و چهن شه‌ق كرده‌. له‌ هه‌ر ئنتخاباتي‌ك له‌ فه‌رديك پشتيواني كه‌ن، ئه‌ما له‌ تويل ٤٠ ساله‌ ئيمه‌ كه‌سي‌ك له‌ مه‌ج‌لس نه‌يمه‌ كه‌ باس له‌ سه‌ر و مز‌يه‌ت ئقتسادي، فه‌ره‌هنگي، ئج‌تماعي و ه‌ ه‌ويت دينيان بكه‌يت كه‌ و ه‌ خاتري و ه‌ دوچه‌وه‌كي و ه‌ گه‌رديان به‌ر‌خورد كه‌ن و ه‌ بايه‌د ئه‌را گردن كار له‌ هه‌فت خان سيستم "گزينش" ئمتحان باوه‌ر ديني بيه‌ن.

سازمان دمو‌كراتي‌ك يارسان باوه‌ر ديري‌ت كه‌ سادات دروسته‌ كه‌ له‌ سياست كردن له‌ دين ئستفاده‌ "ابزاري" نه‌كه‌ن. هه‌ر له‌ي پرسپه‌كتيفه‌سه‌ كه‌ سادات هه‌م و ه‌ خاتر حفز نه‌قش روحاني خوه‌يان و هه‌ميچ و ه‌ خاتر حورمه‌ت ئه‌را دين ياري و جه‌مگاي يارسان فره‌ زه‌روره‌ كه‌ له‌ ژير ناو دين و سيدمداري له‌ سياست ده‌خا‌لت نه‌كه‌ن و ه‌ ه‌يچ نمايه‌نده‌تي‌ك له‌ روژ ئنتخابات و ه‌ مردم و جامعه‌ي يارسان ته‌وسيه‌ نه‌كه‌ن، با مه‌ردم و سادات و ه‌ك ئه‌فراد مو‌سته‌قل خوه‌يان ته‌سميم بگرن كه‌ ده‌نگ و ه‌ كي دن. و ه‌يجوره‌ سادات نه‌قش ديني و ئج‌تماعي خوه‌يان حفز كه‌ن و توانن و ه‌ك ئولگو ئه‌را كو‌مه‌لگاك‌ان ده‌ورو مريچ بانه‌ هه‌ساو. چوين يه‌ك كو‌مه‌لگاي زنده‌ و مه‌وه‌فق، تاكه‌كان ناوي هه‌م خاوه‌ن شخسيه‌تن و هه‌ميچ له‌ سه‌ر پرسيار مكان فكر كه‌نه‌وه‌ و له‌ ته‌ريق عه‌قل ته‌سميم گرن ئنتخاب دروس بكه‌ن.

پير چين كاشاني فرمايش كيت:

دست و دلي ويت بكره‌ شره‌

هر كاري بده‌ آنه‌ مكره‌

دژمن سه‌ره‌كي مردم يارسان نزام ئه‌رزشي و ئيدئولوژي ئسلام افراطيه‌ كه‌ له‌ سال ٢٠٢١ له‌ دالا‌هو خوي و روشني ده‌ر خست.

ئختلافات و ده‌رگيري لفي‌زي و فيزي‌كي و هه‌تا جه‌نگ دس و ه‌ يه‌خه‌ نه‌ ته‌نيا مختص و ه‌ي ناوچه‌سه‌ و نه‌ ئه‌ولين جاريچه‌ روي ديت. له‌ تويل تاريخ په‌يدايش به‌شريه‌ت و ه‌ دلایل جورا‌وجور دوده‌سته‌گي و ئختلافات و ه‌گژ يكا چين وجود داشته‌گه‌ و تا معاشرت و ئرتباتات ئج‌تماعي و فه‌ره‌هنگي وجود ديري‌ت، حه‌تمه‌ن ئختلافات و فره‌ جاريچ ده‌رگيري لفي‌زي و فيزي‌كيچ قه‌ير قابل انكاره‌.

مو‌ته‌سفانه‌ ده‌رگيري‌ك كه‌ له‌ مابه‌ين چهند بنه‌مه‌اله‌ئي ئه‌هل ته‌سه‌ن (جاف گوران) و يارساني و ه‌ وجود هات بيه‌ باعث له‌ دس داينن ٣ نفر و زمخمي بيه‌ن چهند نفر تر له‌ ئه‌هل ته‌سه‌ن و دامنه‌ئي ئي ده‌رگيري كيشا ئه‌را ناامن كردن مه‌ناتق دالا‌هو و زه‌هاو و سه‌ررپل و فره‌ جيتر. با وجود ئه‌وه‌ كه‌ سپاه و نيروگل ئتلاعاتي خور له‌ كوچك‌ترين ته‌حو‌لات سياسي و ئج‌تماعي مه‌نته‌قه‌ دي‌رن

موتەسفانە ئەحکام و فتواگەل شەری لە بارە یە یارسان توانی عواقب فرە خەتەرناکی داشتوت. گروگەل تەندرو ئسلامی لە هەمان ئابشخور دینی تەغذیە بن و تجرو بەی تاریخی نیشان داگەس کە ئسلام سەلەفی و وەبایزەم ئەگەر دەسلالت و قودرت داشتون، بدون تەردید ئحتمال فاجئە و خەتەر نەسل کشی مردم یارسان جور فاجئە شەنگال توانی تکرار و مەکریت و شیرازە ساختار ئجتماعی و فەرھەنگی گوران گورە بشیونئ.

سازمان دموکراتیک یارسان سألهاست دەرک وە ئی خەتەرە جدیە کردگە و وە ئاشکارا لە مەقاللت و بەیانیکەل خوئ فرە شەفاف و وە سەرأحت ئشارە وە ئی تەھدیدگەلە کردگە. مردم فرەیک لە یارسانیکەل لەی مەنتەقە زنگانی کەن، کە لە بار جوگرافیای سیاسی، ئقتسادی و فەرھەنگی هەم مەرز ول ولات عراق و لە ئەین و مەخت قەرار گردنی لە مەنتەقەیک حائل لە بەین اهل تسنن و تشیع لە ئەھمیت فرەیک بەرخوردارە. لە لایکتر وە ناکریت ئی حەقیقەتە ئنکار بکریت کە ئختلاف ئرزشی و جەھانبینی وجود دیریت و مردم یارسان کە قەیر موسلمانن و فرە جاریج، مەخسوسەن لە وختی کە ئی اتفاقە قومیا وە کافر و بیدینیچ ناوبریان. ئەلبەتە ئی دشمنی و کینەجوییە لە تاریخ دویر و نزیک وجود داشتگە و واقنەئ "مەرنو" بەشیک فرە موهم تاریخیە لە مقاومت مردم یارسان ارا مانەوە و حفز ھەویەت و موجودیەت خوئ. ئی ئنکار کردن و درگیری و ئختلافاتە، ریشە و زەمینەئ تاریخی دیریت و تەنیا ناتوانیت لە مەسلەئ زوی و ئاو و کەشاورزی خولاسە بکریتو، چوین تەقابول ھەویەتی، ئەرزشی و جەھانبینی وجود دیریت و تا قەبول نەکردن یکتر و پەیا نەکردن یە راھەل ئیمروژی عاقلانە، موتەسفانە بایدە ئننزار تکرار ئی روئدادگەلە بیمن .

دفاتر یاری بارھا وە مقاومت و موبارزە مردم یارسان ئرا مان و موجودیەت خوئان لە موقابل زولم و زورداری ئشارە کەیت. لە دفتر سرانجام یا دیوان گورە (یا دفاتر پردیوری) ایجورە باس لە ئی واقئیتە کەیت :

ھەنت گروی مرانان بی رام

ملان او مزگفت جە صبح تا و شام

ریشخند مکران و واتە وکلام

کفتنی اوشون سیا ه خوان شر

ریشخند مکران و واتە وگوھر

....

ھەنت گروی چنیمان دورن

صبح وشامشان تسبیح ومورن

چنی یارسان دايم لەزورن

دەفتەر و متونگەل یاری فرە شەفاف باس لە ئختلاف ئرزشی و جەھانبینی مردم یارسان و موسلمانان (لە ایردا منظور بیشتر مەلا و فقیە تا مردم) کەیت .دەفاتر یاری گەواھی دهن کە و پیشقەراولی گوران، کوردان لە هر برشینک تاریخی “بارگاہ یاری” لە کەلەن کوردوار خستە و موتەفەکرین جاف لە رابەران ئەسلئ ئی حەرکەتگەلە بینەسە. ئرا نمونە عابدین جاف مرمو:
دستی خلک بگرە لە ژین
با وانیش وک تو بژین

چونکه هـمو وک یکن

لور و جاف لولو لکن

...

ریگهی گوران بگر له بر

تاسر کوی حتا کوثر

چونکه گوران ری روژنه

ام ری بو گشت پیاو و ژنه

وه گرواهی دمفتر باومیاگار، پیر تخت، له دویای تهحوالات پردیور، ناخرین “بارگاه یاری- شاه” له دالاهو دامزرنی:

خلات شاوه

او برگ خود رنگ خلالت شاوه

آی چه پردیور اما و راهه

پوشا خلالتش و دس شاوه

چنی کوه چکان بی خورد و بی خاو

یار یادگار اما و زهاو

و ذات بشر وست او سرانه

یار یادگار و گرد نیشانه

سازمان دموکراتیک یارسان باوهر دیریت که کرماشان مینیتته قالی بیچار و جور هنده که توانستگهس هم ئه‌دیان موختهلف،

زوانگل موختهلف و ئنتیکگل موختهلف له ناو خوئی جیوه کهیت. سهرمرای تهمام ئختلافات و دهرگیریکلیک که له توئل تاریخ

لهی ناوچه وه وجود هاتگس، ئما ئه‌دیان، ئعتقادات و مزاهب، سنی، شیعه، یهودی، مسیحی، بهایی، زرتشتی و یارسانی، کورد و

فارس توانستنهس یهکتر تهحه‌موئل بکه‌ن و له کنار یکتر زندگی بکه‌ن. موئسفانه ئی زنده‌گیه فره جار شکه‌هنده بیه و جور ئه‌سکل

ژیر خوله‌که‌ی هه‌روخت چو کرپاسه پیه گر گردگه و تا وختی راهه‌ل ئه‌مه‌لئ و عه‌قلانئ و هه‌موئشه‌یی ئه‌رائ په‌یا نه‌کریه‌ت،

بیشک هه‌ر وه‌ی جوهره توانئ شکه‌هنده بوت.

سازمان دموکراتیک یارسان باوهر دیریت نه هیچ لایک له شه‌ر و مرافه لهی ناوچه توانئ لایکتر وه در بنه‌ئ و نه هیچ لایکیچ

توانئ خوئی وه پیروز و برنده بزانی‌ت. بازنده ئه‌سلی ته‌مام مردم ئی مه‌نتقه‌سه.

ئیمه بایه‌د قه‌بول بکه‌یم که مه‌حکوم وه قه‌بول کردن یکتریم و بایه‌د بتوانیم وه وسولح و ناشتی و مگرد یه‌که و له کنار یه‌ک زندگی

بکه‌یم. ئه‌وئ روئ داگه‌س که بیه‌سه بایس کوشتن چند ئنسان و زخمی بین چند که‌س و ئاواره بین چندین خانواده و دورسکردن

دلهر اوکی و ترس و لهرز له لای مردم ئی ناوچه قابل قبول نیه و هیچ لاییک له‌لی سود ناو‌یه‌ت. ئیه ته‌نیا توانیت ئه‌منیه‌ت مردم

بخه‌یته خه‌ته‌ر و هه‌ر له‌حزه ترس ئه‌وه هه‌س که کونترول ئه‌وزاء له ده‌س خارج بوت و فاجئه و تراژدی دروس بوت. هه‌ر وه

ئ‌ی خاتره سازمان دموکراتیک یارسان به‌نا وه مه‌سئولیه‌ت تاریخی خوئی پئ‌شنه‌هاد که‌یت که مردم یارسان و مردم اهل تسنن

دوه‌م‌ئیه‌ت ئه‌را کوتایی هاوردن هه‌موئشه‌یی وه ئی ووزئ‌ئته دروس بکه‌ن، چوئ‌ن شک له وه نیه، که له ئاینده باز هه‌م له‌ی ئتفاقه

وه وجود تیت. ئه‌گه‌ر هه‌ر له ئیسه‌وه دهرمانیک ئه‌را ئی دهرده که ریشه له تاریخ دیریت په‌یا نه‌کریه‌ت، له ئاینده توانیت خه‌ته‌ر

جدی تر هدی و سولج و نهمنیت و ههوییت مردم مهنته بکەیت. سازمان دموکراتیک یارسان و تهو کونکرت و مهلموس ئی خالگهله خواره پئشنیار کەیت:

۱. پائینهی مردم یارسان و جاف گوران و قهراردادگل ئجتماعی و ئهسناد رسمی (قواله) فی مابین له مهورد زوی و زار، ئاو و قورخ ئهرا ههله ئی مهسئله تازه و عهدهم تکراری له ناینده.

۲. با وجود ئهوه سازمان دموکراتیک یارسان باووهر وه حکومت جمهوری ئسلامی نهئیریت، داوا له مردم یارسان و جاف گوران کهیم که له چوارچوو قهوانینهی که خویین له ناوی زنگانی و روابط ئجتماعی و اقتصادیان تنزیم کردنه موشکلات خویان ههله بکهن.

۳. جهمگای مهدهنی له مهنته توقیهت بکریهت و تیکوشهران و کونشگران ئجتماعی و فهرههنگی له کنار نههادگهل مردمی ئمور ئداره ئجتماعی جهمگا بگرته عوهده.

۴. دروس کردن شهزادی دیالوگ موشکل له فهالین و خهیرخووان مهنته ئهرا دروس کردن دیالوگ سازنده تا دهرک مردم له مهنافع موشترک “کور دوازی” بچوته بان.

سازمان دموکراتیک یارسان داوا له مردم یارسان کەیت که هیچ ومخت لهی جور وزئیتیک ئهرا هیچ شهر و ئازاو میک دسپنسخه نهن (دهفا مهشروء ههق خویانه) و ومو پرر هوشیاری ول ئی مهسله برخورد بکهن و له هر فورسهتیک مومکن خسار ناسین ئهرا ئی وزئیهته بکهن و ئیجور تههدیگلی کاملهن وه جدی بگرن.

قسهی ئاخیر

مهردم یارسان که پهمرهوان دین یارین، وه خاتر دفاع له ناسنامهی نهتهوهی، زوان وه فهرههنگ خوهی، ههمیشه له لایهن دهسهلانداران حکومتی و مهنتهقهی ههم زولم نهتهوهی و ههمیچ زولم دینی و مپنیان کریاس. جهمگا و مهردم یارسان جور بهقیهی ئنسان و جامعهکانتر دؤنیا خاوهن دین، زوان، جههانیی، فهرههنگ و ئهززشگهل کومهلایهتی و فهرههنگی مونحسر وه خومنان.

مهدارکگهل نویسیاگ و شهفاهی یارسانی و فهرههنگ و باوهر یارسانی کاملهن سابت کەیت که دین و باوهر یاری له مهناق کوردنشین سهرههلاگه و توانستگه له ناوچهگهلتر مک ئیران و فره ناوچهیتر له خارج ئیران تهرفدار داشتویت.

مهردم یارسان، بهنا وه سونهت و عورف پئشینیهی ئازادیخوازی و ئنسانمهوهی ههمیشه له دهورانگهل جیا جیا تهمام تهلاش و موبارزه کردنه تا نهفکار ئازادیخوازی، ئنسانمنشی، فهرههنگ تولرانس و وه عهفلانی کردن کومهلگا بۆته موعیار ئهرا جامعهیک مهوهفهق و ئنسانمهوه.

جمهوری اسلامی، وک نزامیک عقیدتی – ایدئولوژیکی، خاوهن رفتار سیاسی موختس وه خوهیه ک له چوارچوو همان دسگاه عقیدتی حکومت و نظام “جمهوری اسلامی و اصل ولی فقیه” تاریف کریاگه. له توپل ۴۱ سال ئی حکومته نیروگل سیاسی و ئجتماعی موخالف وه شیوگل موختهلف ارا سقوتی یا مجبور کردنی وه موزاکره له مورد ئصلاح کردن ساختار نزام وه زد وارد جنگ نزامی، سیاسی و تبلیغاتی بینه. تا ئیسه هویچ قودرتیک موخالف رژیم نتوانستگه بوته چالشیک سیاسی جدی یا حتا خطریک مقتهی ئهمنیهتی، سیاسی و نزامی ئهرا سردمدارگل تهیران. تا ئهوریکه وه موبارزه سیاسی و نزامی نهتهوهکان ناو ئیران ربت دیریت بیشتتر ئی موبارزه بیسه بایس ئهمنیهتی و نزامی کردن مناتق جی سکونت و ژیان مردم وه تا ئهاندازیک فره زنگانی مهردم

له بار اقتصادي و اجتماعي زهرمند بڼه و وه بهانه‌ي شرايت نهمينه‌تي هويچگونه نال و گور ساختاري له ژير ساختاره موهمه‌کان وک جاده و بان، شرايت صنعتي، بش تندروسي، بش خوندن، مراکز توجاري و توريستي، سيستم موخبراتي و مراکز تاقيفاتيو غيره. ياني ئحزاب و جريانگل سياسي موخالف بدون ناگاهي کفتنسه دام برنامگل رژيم نهر نهره که مناطق جی زنگاني نه‌ته‌وه‌کان کماکان درگير شرايت نهمينه‌تي بوئن وه هويچوقت خاون هويچ زمينه‌يک ناماده نهره سرمايه‌گوزاري، توسعه و رشد اقتصادي بوئن. همتا نهراد خاون سرمايه که نسل دويای نسل منال نهوردانه وه علت شرايت نهمينه‌تي و نزامي حاکم چن له گه‌وره شارگل اصفهان، شيراز و تيران سرمايه‌گوزاري کهن. وختای ئی شارگل له بار صنعتي، خدمات و باقي نهنواع کار مودرن دوياکفتيگه وه فقهت له زمينه‌ي بريک به‌خشگل سونتي وک کشاورزي و دامداري خاون بازاريک محدوده وه چندان مکانيزه يا صنعتي نيه مردم مجبور بن وک کارگر نهره کار مهاجرت بکنه شاره گهورمکان که جم و جويل کار له ناويان بيشتريه. نهره کسانه که وک کارگر مهاجر روی کنه شاره گهورمکان تبديل بنه رقه‌مگليک له ناو ته‌بقه‌ي خوارين جهمگا وه دسرسی وه مزایا و حقوق ئجتماعي جور طبقه بانين يا "متوسط" نه‌يرين. فقط له بار ئجتماعي و ئقتصادي موقوفه‌عيتيان له کشاورز و دامدار گوريگاهسه "کارگريک ک له بدني ارا در هاردن پويل استفاده کيت."

سازمان دموکراتيک يارسان باور ديرييت که بايد جهمگاي يارسان خوه‌ي نهره ته‌هول و نال و گور سياسي ناماده بوت. "مر نو" بدون نامادگي و بهرنامه‌رشانن توانست وه زهر و همتا نابودي جهمگا و مردم يارسان ته‌مام بوت، چوئیکه دی مقاومت و مبارزه نهره مان ياني پاراستن موجوديت و هستي جهمگا و مردم يارسان.

سازمان دموکراتيک يارسان ته‌لاش کمنيت ول سازمان و ريکخريگاه مهندي، حقوقي و فسر همنگي له داخل و خارج وه همماهنگي سيستماتيک وه گرديان، وه عقل و نهنديشه‌ي نازاد يارساني له سر سازوکارگل عملي و پراگماتيستي وه په ئجماع بره‌سيم که بهر نهناس نهره ستراتيژي مبارزاتي خومان ده‌ننشان بکيم. گمزاف نيه، نهره بويشيم سازمانگل يارساني لازمه وه فره حيايتيه که بايد نهره دروسکردن "اتاق راهبردي استراتژيکي" هر چي زويتر دس وه کار بيمن. وه له ناو ئی "اتاق راهبردي استراتژيکي" ه بايد بتوانيم ته‌مام فماليته‌گل مبارزاتي و سياسي بخيمه ژير نهر و همماهنگيان بکيم. جهمگاي يارسان بايد تا حد نمكان له ساز و کارگل مبارزات موسالمت ناميز نستخدمت بکمنيت وه نهره ته‌رويچ ئی شيوه له فسر هنگ مبارزاتي له ئيران و کوردستان ته‌لاش بکمنيت، چوئیکه تجربه نيشان داگه که راديکاليسم و ره‌فتار قهرناميز له لايمن ته‌ره‌فگل دهرگير جامعه له دور بائل خشونت، ته‌بنيز و ترور دوير ناخه‌يتوه، وه له به‌دترين حالت گروگل، ئجتماعات و جهوامع ديني، ئنتيکي و جنسي و غيره وه شيوه‌ي فره ومحشيانه و درندانه مه‌ورد زولم و جنايت قهرار گرن. ياني سازمان نهره‌ي نهنسه که نه‌بايد جهنگ و مه‌رافه هاورده ناو مه‌ناتق جی زنگاني مردم که همويشه له ته‌رف ته‌يران وه چهره "خطر امنيتي" سهر کرانه.

سازمان باور ديرييت ک ئی ره‌ژيمه زمينه و به‌ستر اصلاحات ساختاري له تي وجود نه‌يرييت، راسي و کارنامه‌يک ک خود رژيم سابتي کردگه.

سهرمري ته‌مام زولم و سته‌مه‌کان ده‌سه‌لاتداران وه جامعه و فسر همنگ يارساني، سازمان دموکراتيک يارسان نهنسان مه‌هوه‌ري، نازاديخوازي، يه‌کساني ژن و پياگ، فسر همنگ تولرانس و وه عقلائي کردن کوملگا، که نهنسان بوته صاحب ئختيارات و نهرزگل

ئىنسانى و ئىجتىمائى خوهى و عهقل جى خوهى بىيەت وە پاسىف بىن كۆمەلگا، كر دگەسە مەبنا و ئەساس ئەرزشى خوهى تابىتوانى له ئاينده كۆمەلگاىك سآلم ومەوفەقق داشتوت. سازمان دموكراتىك يارسان، سازمانىكه كه له بعتن جامعە يارسان سەرھەلداگە و مەشئا له كولتور و خواستەكان ئى جامعە گریت، چوپنكه سازمان دموكراتىك يارسان يەك زەرورەت تارىخىيە ئەرا مەردم و جامعەى يارسان. ھەر وەى خاترە مەردم يارسان لازمە كه سازمان دموكراتىك يارسان وە مۆلك خوهيان بزانن و ئەرا وە ھەدەف رەسانىنى فرە مۆھمە كه ھاوكارى و ھەتا مودىرىيەت ئى ھەركەتە بكن.

شورای مەركەزى سازمان دموكراتىك يارسان مونتهخبە كۆنگەرەى ۴

۲۳ آوریل ۲۰۲۲م ستوكهولم

